

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Правна контрола оружја и муниције у Републици Србији

(мастер рад)

Ментор:
Доц. др Милош Прица

Студент:
Александра Георгијев
Број индекса: М008/19 УП

Ниш, 2020.године

Садржај

1. Увод	3-4
2. Појам и врсте оружја.....	4-8
3. Набављање и држање оружја, делова оружја и муниције	8
3.1.Одобрење за набавку и држање оружја, делова оружја и муниције за физичка лица.....	8-9
3.1.1.Набављање оружја из категорије Б за физичка лица.....	9-16
3.1.2. Набављање оружја из категорије Ц и категорије Д за физичка лица	16-17
3.2.Набављање основних делова за оружје и муниције.....	17-18
3.3.Ношење оружја и руковање оружјем.....	18-20
4. Услови странаца за држање и ношење оружја.....	20-22
4.1. Набављање, држање и ношење оружја од стране дипломатско-конзуларних предстваника.....	23-25
5. Регистрација оружја, издавање оружног листа и врсте оружног листа.....	25-29
6. Колекционарска дозвола	29-30
7. Евиденција у вези са оружјем.....	30-33
8. Одузимање и онеспособљавање оружја.....	33-34
9. Прекршаји физичких лица у вези са оружјем и муницијом	34-38
10. Употреба ватреног оружја од стране полицијских службеника.....	39-41
11. Међународни правни стандарди којима се уређује употреба ватреног оружја од стране полиције.....	41-42
11.1 Прописи изабраних европских држава којима се уређује употреба ватреног оружја од стране полицијских службеника.....	42-45
11.2 Законска решења у земљама бивше СФРЈ која се односе на примену ватреног оружја од стране полицијских службеника.....	45-48
12. Закључак.....	49-50
Литература.....	51-52
Сажетак и кључне речи.....	53-54
Abstract and key words.....	55
Биографија	56

1.УВОД

У инцидентима и сукобима међу људима често се као средство за наношење телесних повреда и угрожавање имовине користи ватрено оружје и то најчешће оружје у илегалном поседу, које је веома распрострањено. Постоје уверења да су такви инциденти претежно присутни у криминалним круговима, али пракса показује да се често ради и о ескалацији сукоба између чланова породице, пријатеља или комшија. Оружје је по својој природи опасна ствар, и као таква релевантна за безбедност, те је због тога и неопходно да се законским прописима уреди посебан режим у погледу набављања, држања, ношења, превоза, преправљања оружја, али и делова оружја, као и муниције. У овом посебном режиму разликују се различита решења, с обзиром на врсту и намену оружја, зависно од категорије носилаца-имаоца оружја, тј. да ли се ради о физичким или правним лицима.

У погледу регулисања поседовања ватреног оружја, у законским прописима у нашем позитивном праву, али и у упоредном праву, регулисано је низ обавезних услова за издавање дозволе за набављање, поседовање и/или ношење оружја. Услови за издавање дозволе обично укључују држављанство, старосну границу, неосуђиваност за кривична дела, здравствено уверење, оправдане разлоге, као и теоријска и практична знања потребна за коришћење ватреног оружја.

Велика присутност легалног и доступност илегалног малокалибарског и лаког наоружања у Републици Србији представља безбедносни ризик друштву, као и претња миру и развоју одрживог развоја. Истовремено, у нашој држави постоји и доминантна култура Окоришћења и ношења оружја, која има корене у традицији. Управо из ових разлога неопходна је појачана контрола у вези да набављањем и коришћењем оружја, што се пре свега постиже поштравањем услова на набављање оружја, а и сужавањем група лица која имају право на држање и ношење оружја.

Део овог рада посвећен је и употреби ватреног оружја од стране полицијских службеника, као и испуњености услова на премену овог средства принуде. Поред тога што полиција врши контролу оружја, полиција, односно њени припадници у статусу овлашћених лица употребљавају средства принуде, међу којима је и употреба ватреног оружја. Ватрено оружје полицијски службеник употребљава под условима који су једино прописани Законом о полицији, као основним правним актом за поступање полицијских

службеника. Врсте наоружања и муниције које носи припадник полиције као овлашћено лице прописује Влада Републике Србије.

Имајући у виду да употреба средства принуде представља најнепосреднији израз државне власти према појединцу, као грађанину, али и најтежи облик задирања у права човека, а од средства принуде најекстремније је свакако употреба ватреног оружја, неопходно је изградити легислативну равнотежу између основних људских вредности, односно људских права, и употребе ватреног оружја. Јер употребом овог средства принуде непосредно се угрожава живот и повређује телесни интегритет лица према коме се употребљава. Свакако да не би смело да се деси да нормативна заштита људских права буде сметња и ограничење за ефикасно вршење полицијских послова, али ни да, с друге стране, ефикасно вршење полицијских послова не буде алиби за кршење фундаменталних људских права.

О употреби ватреног оружја законска обавеза је полицијског службеника да у писаном облику поднесе извештај о употреби средства принуде, најкасније у року од 24 часа од употребе. Овај извештај садржи средство принуде које је употребљено, лице против кога је употребљено, законске разлоге и друге чињенице које могу имати утицај на оцену оправданости употребе овог средства принуде.

Даље, у раду је учињен и кратак осврт и на прописе неких европских држава којима је прописано ко је овлашћен на употребу ватреног оружја, под којим условима и у којим случајевима. Такође су изнесена и законска решења појединих бивших држава Југославије, која се односе на напред наведена питања.

2. ПОЈАМ И ВРСТЕ ОРУЖЈА

Појам оружја представља веома чест израз у теорији. Те се бројне научне дисциплине, почев од природних преко друштвених до правних наука баве одређивањем појма оружја, при чему полазе од различитих аспеката, с обзиром на њихов циљ.

Под оружјем се подразумева свака направа која је израђена, прилагођена или намењена за избацавање пројектила, гаса, течности или друге супстанце путем потиска барутних гасова, ваздушног притиска, гаса под притиском или другог потисног средства, као и друге направе чија је основна намена вршење напада. Као такво оружје се користи за уништавање и онеспособљавање непријатељске силе, њених живих појединачних и групних циљева, као и за уништење материјалних добара у ратним условима, као и за одбрану живота и имовине грађана у мирнодопским условима, као превентивна и репресивна средства полиције, за лов дивљачи и у стрељачком спорту.

Што се тиче поделе оружја, постоје различити критеријуми који се могу узети као подобни, за поделу оружја на различите врсте. Према важећим правним прописима, разликују се следеће врсте оружја и то : **1. ватрено; 2. кратко ватрено оружје; 3. дуго ватрено оружје; 4. аутоматско ватрено оружје; 5. полуаутоматско ватрено оружје; 6. репетирајуће ватрено оружје; 7. једнометно и двометно ватрено оружје; 8. ваздушно оружје; 9. оружје са тетивом или опругом; 10. конвертибилно оружје; 11. уређаји за изазивање електрошокова (електрошокови или парализатори); 12. гасни спрејеви; 13. хладно оружје; 14. оружје за личну безбедност; 15. спортско оружје; 16. онеспособљено оружје.**

1. Ватрена оружја су специјално пројектоване и направљене справе - направе које великим брзинама испаљују, један или више пројектила, користећи добијену потисну кинетичку енергију гаса ослобођеног у делићу секунде сагоревањем експлозива, односно пуњења, у метку, односно цеви, при чему пројектил може да буде чврст, течан, гасовит или сама енергија, и може да буде слободан, као што су меци и артиљеријски шрапнели, или заробљен, као што је случај са тазерским сондама и харпунима за китове.

Према Закону о оружју и муницији, ватрено оружје јесте оно оружје које под притиском барутних гасова, из цеви избацује пројектил, а, с тим у вези, врсте ватреног оружја јесу—митраљез, пушкомитраљез, аутоматска пушка, аутомат, пиштољ, револвер,

пушка са олученим цевима (једнометна, репетирајућа, полуаутоматска), пушка са глатким цевима (једнометна и двометна, репетирајућа и полуаутоматска) комбинована пушка (са олученим и неолученим цевима) пушке, пиштољи и револвери са ивичним паљењем (малокалибарско оружје).¹ Појмовно одређивање израза који се користе у овом Закону, су од изузетног значаја, јер се тиме постиже правна прецизност и сигурност у прописивању питања у вези са оружјем и муницијом. Свакако треба напоменути да је законодавац приликом дефинисања појма оружја, врста оружја и њихових основних делова водио рачуна о томе да они буду усклађени са Директивом Савета Европе бр. 477/91 и 51/08.

2. Кратко ватрено оружје – код ове врсте оружја дужина цеви не прелази 30 цм, односно чија укупна дужина не прелази 60 цм.

3. Дуго ватрено оружје – код ове врсте, пак, дужина цеви прелази 30 цм, односно чија укупна дужина прелази 60 цм.

4. Аутоматско ватрено оружје је оно оружје које после испалееног метка се аутоматски пуни, и које једним притиском на обарачу може испалити најмање два, али и више метака, један за другим, а без поновног пуњења оружја.

5. Полуаутоматско ватрено оружје је оружје које се после сваког испалееног метка аутоматски пуни, и које једним притиском на обарачу може да испали само један метак.

6. Репетирајуће ватрено оружје – код њега се након испалееног метка, следећи метак из магацина ручно уводи у положај за испалење.

7. Једнометно и двометно ватрено оружје – код њих не постоји магацин за муницију.

8. Ваздушно оружје представља оружје које потиском ваздуха или сабијеног гаса избацује пројектил у виду кугле, дијаболе или сл.

9. Оружје са тетивом или опругом је оно оружје које притиском тетиве или опруге, односно друге еластичне материје избацује стрелу или неки други пројектил.

10. Конвертибилно оружје представља оружје које изгледом подсећа на ватрено оружје и које се с обзиром на конструкцију и материјал од којег је направљено, може преправити тако да избацује бојевити муницију.

11. Уређаји за изазивање шокова (електрошокери или парализатори) су ручне направе које помоћу високог електричног напона привремено онеспособљавају људе и животиње.

¹ Члан 3. Закона о оружју и муницији, „Службени гласник РС“ бр.20/2015, 10/2019 и 20/2020.

12. Гасни спрејеви су оружја која избацују, односно испуштају гас или друге супстанце штетне за здравље људи.

13. Хладно оружје чине боксер, сабља, нож, бодез, бајонет и други предмети којима је основна намена напад.

14. Оружје за личну безбедност чине пиштољи и револвери калибра 5,6 мм и већег калибра.

15. Ловачко оружје је врста оружја коју чине ловачке пушке разних калибара са олученим или неолученим цевима, оружје са тетивом или опругом, којима је дозвољен лов.

16. Спорстско оружје чине пушке, пиштољи и револвери великог калибра, подешени за спортске сврхе; малокалибарске пушке и пиштољи и револвери 5,6 мм, са олученим или неолученим цевима; ваздушне пушке и ваздушни пиштољи и оружје са тетивом или опругом.

17. Онеспособљено оружје јесте ватрено, ваздушно, хладно и оружје са тетивом или опругом, чији су основни делови трајно преправљени, тако да се из њих не може испалити бојевити метак.

Поред саме поделе оружја на врсте, да би се боље разумео правни режим којем је подвргнуто оружје, неопходно је извршити и поделу делова за оружје. Под деловима оружја подразумевају се:

- 1.рам, навлака и цев пиштоља;
- 2.рам, добош и цев револвера;
- 3.сандук, затварач, цев и глава пушке;
- 4.телескопски – оптички нишан са светлосним снопом или уређајем за електронско појачавање, инфрацрвеним или термовизијским уређајем.

Под појмом муниција према Закону о оружју и муницији, подразумевају се меци за ватрено оружје са олученим и глатким цевима.²

Једна од иновација која је уведена новим Законом о оружју и муницији јесте и подела оружја у четири категорије:

1. категорија **А** - минско-експлозивна средства, аутоматско кратко и дуго ватрено оружје, оружје скривено у другим предметима и ватрено оружје са пригушивачем пуцња;

² Члан 3. Закона о оружју и муницији, „Службени гласник РС“ бр.20/2015, 10/2019 и 20/2020.

2. категорија **Б** – свако ватрено оружје (кратко, дуго, полуаутоматско, репетирајуће једнометно, двометно, са олученим и глатким цевима) осим оног из категорије **А** и **Ц**, и конвертибилно оружје;

3. категорија **Ц** - онеспособљено ватрено оружје, старо оружје и његове модерне копије које не користе метак са централним или ивичним паљењем, ваздушно оружје чија је кинетичка енергија 10,5 J или већа или чија брзина пројектила 200 м/с или већа и калибра већег од 4,5 мм и оружје с тетивом или опругом чија је сила затезања тетиве већа од 450 Н, односно чија је натезна тежина већа од 101 либри;

4. категорија **Д** - хладно оружје, гасни спрејеви, уређаји за изазивање електрошокова, ваздушно оружје чија је кинетичка енергија мања од J или је брзина пројектила мања од м/с и калибра, мм или мањег, као и оружје са тетивом или опругом чија је сила затезања тетиве до Н, односно чија је натезна тежина до 101 либре.

Свакако да подела оружја у четири категорије олакшава процедуре приликом набавке и самог постука одобрења држања и других процеса у вези са оружјем и муницијом.

У овом раду конретно ће бити разматрано ватрено оружје, односно начин и услови набављања, држања и ношења ватреног оружја од стране физичких лица.

3. НАБАВЉАЊЕ И ДРЖАЊЕ ОРУЖЈА, ДЕЛОВА ОРУЖЈА И МУНИЦИЈЕ

Начин, као и услови за набавку оружја пре свега зависи од врсте оружја које се жели прибавити, затим, зависи и од лица које прибавља оружје, као и од сврхе коју ће оружје имати. Што би значило да се не могу све врсте оружја набављати по истим условима. Неке врсте оружја могу се набављати само од стране одређене категорије лица (категорије у смислу физичких и правних лица). Јер за набавку оружја важи посебни режим за правна, а посебни за физичка лица.

3.1. Одобрење за набавку и држање оружја, делова оружја и муниције за физичка лица

Што се тиче набавке оружја од стране физичких лица, треба истаћи да за ову категорију лица постоји могућност набавке само појединих врста ватреног оружја, и то само на основу **одобрења надлежног органа**. Надлежни орган за издавање одобрења за набављање ватреног оружја физичким лицима, јесте орган унутрашњих послова, и то у општини на чијем подручју подносилац захтева има пребивалиште. Када су у питању делови за ватрено оружје и муниција за оружје са олученим цевима, они се такође, могу набављати једино на основу одобрења надлежног органа и то само за ону врсту оружја за коју је издат оружни лист. Када су у питању правна лица, као и организације, за набавку ватреног оружја неопходно је одобрење надлежног органа, тј. органа унутрашњих послова, у општини на чијем подручју подносилац захтева има седиште.

На првостепена решења која доноси надлежни орган, може се изјавити жалба на решење, у року од 15 дана од дана пријема. Жалба се подноси министру и не одлаже извршење.

На питања која нису уређена Законом о оружју и муницији, примењују се одредбе Закона о општем управном поступку.

Како је већ наведено, физичка, правна лица и предузетници могу набављати ватрена оружја само одређене категорије, и то на начин и под условима предвиђеним Законом. Тако, оружја из категорија **А** не могу набављати, држати и носити физичка, правна лица и предузетници, осим у случајевима предвиђеним Законом и другим законима. Када су у питању оружја из категорије **Б** могу се набављати, држати и носити, али само на основу исправе надлежног органа. Оружја из категорије **Ц**, могу се слободно набавити у случајевима предвиђеним Законом, и држати уз пријаву надлежном органу. Што се тиче оружја из категорије **Д**, могу се набављати и држати без исправе и пријаве надлежном органу, у складу са Законом.

Забрањено је стављати у промет, набављати, држати и носити муницију са панцирним, запаљивим, експлозивним зрном са примесама или оплатама од радиоактивних, отровних и штетних материја, као и зрна за такву муницију и муницију за пиштоље и

револвере са зрном које има експлозивно дејство (дум-дум муниција) и зрна за ту муницију.

3

3.1.1 Набављање оружја из категорије Б за физичка лица

Оружје из категорије Б могу набављати и држати физичка лица која

- 1) су пунолетна;
- 2) су држављани Републике Србије или стално настањени странци;
- 3) су здравствено способна за држање и ношење оружја;
- 4) нису правноснажно осуђивана на казну затвора за кривична дела: против живота, тела, против слобода и права човека и грађанина, против полне слободе, против брака и породице, против имовине, против здравља људи, против опште сигурности људи и имовине, против уставног уређења и безбедности Републике Србије, против државних органа, против јавног реда и мира, против човечности и других добара заштићених међународним правом или се против њих води поступак за наведена кривична дела;
- 5) нису правноснажно кажњавана у последње четири године за прекршаје из области јавног реда и мира за које је прописана казна затвора и за прекршаје из овог Закона;
- б) на основу безбедносно-оперативне провере у месту пребивалишта, боравишта и месту рада, својим понашањем не указују на то да ће представљати опасност за себе или друге и јавни ред и мир;
- 7) су обучена за руковање ватреним оружјем;
- 8) имају оправдан разлог и то:
 - а. За оружје за личну безбедност из категорије Б – уколико учине вероватним да би им могла бити угрожена лична безбедност због природе посла или других околности;
 - б. За ловачко оружје категорије Б – доставе доказ да испуњавају услове за поседовање ловне карте;
 - в. За спортско оружје из категорије Б – уверење о активном чланству у спортској стрељашкој организацији.

³ Члан 6. став 2. Закона о оружју и муницији, „Службени гласник РС“ бр.20/2015, 10/2019 и 20/2020

9) имају услове за безбедан смештај и чување оружја. ⁴

Када се говори о безбедносно-оперативној провери, мора се напоменути да се ради о полицијском овлашћењу вршења безбедносних провера. Ради се о примени скупа мера и радњи којима се утврђује да ли постоји безбедносна сметња или не постоји. Безбедносна сметња је чињеница која онемогућава набављање, држање и ношење оружја. Пошто проверавање подразумева обраду личних података, подносилац захтева мора дати писану сагласност.

О извршеној безбедносној провери полицијски службеник сачињава извештај који оверава непосредни руководиоца. Прикупљени подаци и евиденције за сврху вршења безбедносне провере представљају податак који има степен тајности одређен у складу са прописима који уређују ту област.

Када је реч о условима за безбедан смештај и чување оружја, њих утврђује полицијски службеник непосредним опажањем у стамбеном простору по месту пребивалишта или боравишта подносиоца захтева. ⁵ То значи, да полицијски службеник улази у стан или другу просторију чији је држалац подносилац захтева и непосредним увидом утврди да ли постоје адекватни услови за безбедан смештај и чување оружја. Подразумева се да држалац просторије добровољно пушта полицијског службеника да уђе у стан или друге просторије, те није потребно издавање никаквог налога или потврде у смислу Закона о кривичном поступку, јер је свакако у интересу подносиоца захтева да полицијски службеник утврди чињеницу да испуњава све законом прописане услове за држање оружја. ⁶ Физичка лица која набављају оружје дужна су да обезбеде услове за безбедан смештај и чување оружја и муниције, тако да оно не може доћи у посед неовлашћених лица, односно да оружје из категорије **Б** и муниција буду закључани и одвојени у металним орманима, сефовима, касама или трезорима који се не могу лако отворити и који су опремљени сигуросним механичким системом за закључивање. ⁷

⁴ Члан 11. Закона о оружју и муницији, „Службени гласник РС“ бр.20/2015, 10/2019 и 20/2020.

⁵ С. Милојковић, Безбедносно проверавање лица – традиционални модели и примери добре праксе, НБП – Журнал за криминалистику и право, број 1,2015, стр.34.

⁶ Д.Стевандић, Безбедносна провера у вези са поднетим захтевом за издавање одобрења за набављање ватреног оружја, Безбедност бр.3/2009, стр.48.

⁷ Члан 2. Правилника о просторно-техничким условима за безбедно смештање и чување оружја и муниције „Службени гласник РС“ бр.106/2016 .

Поступак набавке ватреног оружја из категорије **Б** покреће физичко лице подношењем захтева надлежној полициској управи/полицијској станици по месту пребивалишта подносиоца захтева на обрасцу који је прописан Правилником о поступку издавања, изгледу, садржини образаца и исправа о оружју предвиђених Законом о оружју и муницији. Битно је напоменути да захтев попуњава полицијски службеник преко софтверске апликације, а не подносилац захтева, он само потписује попуњени образац. Овај захтев сматра се поднеском у смислу Закона о општем управном поступку, и њиме се покреће управни поступак. Полицијска управа односно станица која води овај поступак одлуку доноси на основу поднете документације, прикупљених података из евиденције коју води МУП и на основу података прикупљених вршењем унутрашњих полицијских послова, а на основу слободне оцене полицијског службеника, који је на пословима оружја. Тако да решење којим се одлучују о овом захтеву јесте врста твз. дискреционих управних аката. Пре доношење решења морају се утврдити све одлучне чињенице о околности које су од значаја за доношење решења и да се подносиоцу захтева омогући да заштити своје интересе.

Уз захтев се истовремено прилагажу и следећа докумената:

а. Важећу биометријску личну карту или други идентификациони документ (возачку дозволу, путну исправу-пасош и сл.);

б. Уверење о обуци у руковању ватреним оружјем за оружје за које се подноси захтев за набавку, осим за набавку конвертабилног оружја.

Обуком се бави овлашћена стрелачка, односно друга организација која обезбеди одговарајући простор (стрелиште) за обуку и за чување ватреног оружја, која обезбеди оружје, наставна средства за обуку и која располаже стручним кадром за спровођење обуке.

Обука се састоји из теоретског и практичног дела.

Теоретски део обуке састоји се од 12 часова у трајању од 45 минута и обухвата следеће области, и то :

- 1) правни аспект држања, ношења и употребе ватреног оружја – у трајању од 4 часа;
- 2) безбедно руковање оружјем – у трајању од 4 часа;
- 3) основе балистике и технике гађања - у трајању од 4 часа.

Практични део обуке састоји се од 8 часова у трајању од 45 минута и обухвата следеће области, и то:

- 1) безбедно руковање оружјем – у трајању од 4 часа,
- 2) гађање ватреним оружјем – у трајању од 4 часа.⁸

Провера знања се састоји из теоријског и практичног дела. Из сваке области кандидат добија по три питања, која представљају теме из појединих области. Оцене из сваке посебне области, као и укупна оцена су „задовољава“ и „незадовољава“. Укупну оцену задовољава добија кандидат који такву оцену добија из свих области.

Након сроведеног теоријског и практичног дела обуке, овлашћена организација издаје лицу које је похађало обуку потврду о уредном похађању обуке.

Лице које има уверење да је обучено за руковање ватреним оружјем једне врсте, приликом обуке за руковање ватреним оружјем друге врсте, похађа само практични део обуке и приступа практичном делу провере знања за ту врсту оружја.⁹

Треба напоменути да су обуке ослобођени запослени и пензионисани припадници државних служби који по службеној дужности носе или су носили оружје, запослена или пензионисана војна лица, резервне војне старешине, и спортски стрелци који наступају у дисциплинама са ватреним оружјем. Ово је свакако веома рационално решење, јер се тиме остварује уштеда у буџету грађана и уједно убрзава поступак набавке ватреног оружја и смањује непотреба бирократија.

в. Уверење о здравственој способности за држање и ношење оружје.

Здравствена способност за држање и ношење оружја доказује се уверењем о здравственој способности. Тако да уверење о здравственој способности предтсваља јавну исправу којом се утвђује испуњеност здравствених услова за набављање оружја. Именовано уверење издаје искључиво здравствена установа која испуњава прописане услове и која добије решење здравствене инспекције Министарства здравља да може обављати лекарски преглед за утврђивање здравствене способности физичких лица за држање и ношење оружја. На интернет страници Министарства здравља налази се листа овлашћених здравствених установа.

Лекарски преглед физичких лица за држање и ношење оружја обухвата:

⁸ Члан 3. Правилника о обуци у руковању ватреним оружјем, условима за бављење поправљањем и преправљањем оружја и муниције „Службени гласник РС“ бр. 12/2016-23, 8/2016-50

⁹ Члан 10. Правилник о ближим условима обављања, начину спровођења и програму обуке за руковање ватреним оружјем “Сл.Гласник РС“ , бр.1/99 и 30/2000

- 1) увид у извештај изабраног лекара о здравственом стању физичког лица за држање и ношење оружја, не старији од 30 дана, издат од стране изабраног лекара – доктора медицине или доктора медицине специјалисте за област опште медицине, односно специјалисте медицине рада;
- 2) узимање анамнестичких података о здравственом стању физичког лица;
- 3) клинички преглед физичког лица који обавља тим здравствених радника и сарадник, кога чине доктор медицине - специјалиста медицине рада, доктор медицине – специјалиста офталмологије и доктор медицине–специјалиста психијатрије, односно неуропсихијатрије;
- 4) по потреби, додатне дијагностичке процедуре и друге прегледе.

Клинички преглед се састоји од:

- 1) лекарског прегледа;
- 2) лабораторијских анализа – тестирање на психоактивне супстанце по индикацији специјалисте медицине рада или психијатра/неуропсихијатра;
- 3) испитивање чула слуха (тотална лиминарна аудиометрија) и вестибуларне функције (ортостатски динамостатски тестови);
- 4) прегледа доктора медицине специјалисте офталмологије: анамнеза, спољашњи изглед ока и аднекса ока и испитивање оштрине вида на даљину и близину;
- 5) прегледа доктора медицине – специјалисте психијатрије, односно неуропсихијатрије: анамнеза, психички статус, испитивање функција говора и посања, психолошки интервју и процена особина личности.¹⁰

Након обављеног лекарског прегледа, овлашћена здравствена установа је дужна да, у року од пет дана од почетка лекарског прегледа, односно најкасније у року од петнаест дана у случају спровођења додатних дијагностичких процедура, изда уверење о здравственој способности физичког лица за држање и ношење оружја. Уверење садржи оцену здравствене способности физичког лица за држање и ношење оружја и то: способан/на или неспособан/на. Ако овлашћена здравствена установа утврди да прегледано лице не испуњава услове за одобравање ношења и држања оружја, дужна је да у року од осам дана од обављеног прегледа о томе обавести најближу организациону јединицу Министарства унутрашњих послова.

¹⁰ Б. Лештанин, Практикум за примену Закона о оружју и муницији са прилозима, Београд 2016.год. стр.42.

О одлучивању о здравственој способности за држање и ношење оружја постоји двостепеност. Што значи да уколико физичко лице није задовољно издатим Уверењем, има право да у року од петнаест дана од пријема да изјави жалбу, која се подноси другостепеној лекарској комисији (коју именује министар надлежан за послове здравља). Она решава по жалби у року од 30 дана од њеног подношења. Другостепена лекарска комисија састоји се од председника комисије, заменика председника, три члана комисије и њихових заменика. Председник и заменик председника комисије је доктор медицине – специјалиста медицине рада. Чланови и заменици чланова комисије су доктор медицине – специјалиста офталмологије и доктор медицине – специјалиста психијатрије, односно неуропсихијатрије и дипломирани психолог. Председник, заменик председника комисије и чланови и заменици чланова другостепене лекарске комисије не могу бити доктори медицине и психолози који су учествовали у првостепеној оцени здравствене способности физичког лица по чијем приговору се решава. Другостепена лекарска комисија заседа и води жалбени поступак у Заводу за медицину рада основаном на територији Републике Србије.¹¹ Оцена здравствене способности физичког лица за држање и ношење оружја у другостепеном поступку је коначна и може гласити: способан/на или неспособан/на.

Физичко лице коме је одобрено набављање оружја из категорије **Б**, односно издат оружни лист, обавезно је да достави ново уверење МУП-у, које није старије од месец дана сваких пет година, односно по истеку важења лекарског уверења о здравственој способности за држање и ношење оружја. Ово је веома битно, јер се на тај начин обавезују лица која већ поседују ватрено оружје да доставе лекарско уверење МУП-у. Надлежни орган који је издао оружни лист физичком лицу одмах по издавању је обавезан да о томе обавести изабраног лекара. На тај начин сви изабрани лекари имају сазнања да њихов пацијент поседује ватрено оружје. То је за изабране лекаре веома битно, имајући у обзир њихову обавезу да одмах по сазнању да је код физичког лица које држи ватрено оружје дошло до промене здравственог стања, које утичу на здравствену способност за држање и ношење оружја, обавесте најближу полицијску управу, односно полицијску станицу.

г. Достава доказа о оправданости ралога за набављање оружја.

¹¹ Члан 10. Правилника о утврђењу здравствене способности физичких лица за држање и ношење оружја, „Службени гласник РС“ бр. 25/2016-37, 79/2016-6

Уколико грађанин поседује ловачку пушку или карабин, уверење о положеном ловачком испиту или копија ловне карте, је управо тај оправдани ралог. Уколико је оружје намењено спорту, оправдани разлог чини потврда о чланству у неком од стрељачких клубова. У случају да су пушка или пиштољ намењени за личну безбедност, власник је дужан да на записник да изјаву, којом тврди да због посла који обавља или из других околности му је безбедност угрожена. Све то прати теренска провера полиције, пре издавања дозволе.

ђ. Образац сагласности за проверу и обраду личних података приликом предузимања службених радњи предвиђених ЗОМ-ом, а у складу са Законом о заштити података личности. Образац сагласности се штампа аутоматски преко софтверске апликације, а подносилац захтева само потписује наведени образац.

Е. Доказ о уплаћеној такси.

Полицијска управа, односно полицијска станица пред којом је поднет заахтев, доноси одлуку на основу достављене документације, прикупљених података из евиденције коју води МУП и на основу података прикупљених вршењем унутрашњих/полицијских послова. Ово је неопходно како би се о подносиоцу захтева стекла комплетна слика о испуњености услова за набавку оружја из категорије **Б**.

3.1.2 Набављање оружја из категорије Ц и катерије Д за физичка лица

Оружја из категорије **Ц** физичка лица старија од 18 година, као и правна лица, предузетници, организације, установе, заводи и државни органи, могу набављати и држати без претходног одобрења за набављање оружја издатог од стране надлежног органа, ако је то у складу са делатношћу са којом се баве. Та лица дужна су да оружје пријаве надлежном органу у року од осам дана од дана набављања. Пријава се подноси на прописаном обрасцу, прилаже се доказ о пореклу оружја, а надлежни орган о томе издаје прописану потврду.¹²

¹² С. Милетић, С. Југовић, Право унутрашњих послова, Београд, 2009. године, стр. 283-284.

Начелно, набавка оружја из категорије Ц је слободна, уз једини услов да се ради о пунолетном физичком лицу. Пријава, као што је већ речено, подноси се надлежној полицијској управи, односно полицијској станици, при чему се пријава не попуњава ручно, већ је израђује полицијски службеник који ради на пословима оружја и муниције помоћу софтверске апликације и даје лицу да је потпише.

О поднетој пријави држања оружја из категорије Ц, надлежни орган, полицијска управа односно полицијска станица, доноси Потврду о пријави држања оружја из категорије Ц.

Оружје из категорије Д физичка лица старија од 16 година, правна лица као привредни субјекти, могу набављати и држати без одобрења и пријаве надлежном органу.¹³

Одобрење за набављање ватреног оружја које изда надлежни орган, као и одобрење за набављање делова за оружје важи 6 месеци од дана издавања, те се оружје или делови оружја морају набавити у року од 6 месеци. Уколико лице то не учини у наведеном року, одобрење престаје да важи истеком рока. Уколико после истека рока лице жели и даље да набави оружје мора поднети нови захтев за добијање одобрења.

Приликом решавања о захтеву за издавање одобрења за набављање оружја службено лице дужно је да води рачуна о томе да ли постоји нека од законом прописаних сметњи за издавање одобрења.

3.2. Набављање основних делова оружја и муниције

Свако оружје се састоји из више механичких делова. Оружје, а посебно оружје из категорије Б подлежно је хабању, услед коришћења и рада механичких делова, те је неопходна њихова замена. Законом је омогућено власницима оружја из категорије Б да могу набављати:

- 1) рам, навлаку и цев пиштоља;
- 2) рам, добош и цев револвера;
- 3) сандук, затварач, цев и главу пушке и

¹³ Ibid. стр.284.

- 4) телескопски – светлосни нишан са светлосним снопом или са инфрацрвеним или термовизијским уређајем.

Власник регистрованог оружја из категорије **Б** може за њега набављати основне делове уз одобрење надлежног органа. Подаци о набављеним основним деловима уносе се у оружни лист. Одредбе Закона које се односе на оружје сходно се примењују и на основне делове за оружја.¹⁴ Именовано одобрење се израђује у три истоветна примерка, од којих се два уручују власнику оружја, а трећи задржава надлежна полицијаска управа, односно полицијска станица.

Муниција за оружје из категорије **Б** и **Ц**, осим онеспособљеног, може се набављати на основу издате исправе о оружју. Власници оружја могу набављати и држати муницију у калибрима за које имају регистровано оружје, осим физичких лица којима је издата колекционарска дозвола.¹⁵ Уствари, набавка муниције за оружје из категорије **Б** и **Ц** у принципу је слободна, али истовремено и ограничена, јер се може набављати само уз исправу о оружју, а то су: оружни лист или колекционарска дозвола за оружје из категорије **Б** или потврда о пријави оружја из категорије **Ц**.

Стрељачке и ловачке организације које обављају делатност у складу са својим оснивачким актом, свакако да троше више муниције од осталих организација или појединаца. Због тога им се дозвољава да на основу решења надлежне полицијске управе, односно полицијске станице справљају муницију у складу са Законом о промету експлозивних материја. Да би добиле решење од надлежног органа ове организације морају да имају регистровано оружје из категорије **Б** и да су чланови обучени за руковање експлозивним материјама. Справљање муниције може бити за сопствене потребе и потребе њихових стрељачких и ловачких организација.

Израда муниције са пројектилом преправљањем сигналне, стартне и гасне муниције забрањена је.

3.3. Ношење оружја и руковање оружјем

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Ibid. Стр.285.

Физичком лицу које има регистровано оружје за личну безбедност из категорије **Б** (пиштољ и револвер) може се издати дозвола за ношење оружја.¹⁶ Захтев за издавање дозволе подноси се надлежном органу. Дозвола, као врста исправе, садржи податке о физичком лицу, и даје право том лицу да носи оружје, револвер или пиштољ, који је регистрован као оружје за личну безбедност из категорије **Б**. Приликом подношења захтева надлежном органу, физичко лице поред услова које мора да испуњава у погледу набавке оружја, мора да поднесе и доказ о томе да му је лична безбедност угрожена. Издавање дозволе за ношење оружја решењем одобрава директор полиције или лице које он овласти. Она се издаје са ограниченим роком важења, до 5 година, а важи само уз оружни лист и даје могућност физичком лицу да носи само један комад оружја за које је и издат оружни лист. Ималац дозволе на јавним местима мора носити тако оружје да оно не буде видљиво другим лицима.

Уколико се у спроведеном поступку утврди да је лице престало да испуњава услове за поседовање дозволе, донеће се решење којим се забрањује ношење оружја, уз истовремено одузимање дозволе. На ово решење постоји могућност изјављивање жалбе министру у року од 15 дана од дана уручења решења.

Законом је предвиђена дужност власника оружја да оружјем пажљиво рукује, да га чува савесно, како оно не би дошло у посед неовлашћених лица, и како не би угрожавало безбедност људи и објеката. Пажљиво руковање подразумева предузимање свих мера безбедности како не би дошло до случајног опаљења. Мере безбедности у руковању оружјем подразумевају да се према оружју увек односи као да је напуњено, да се не упери у нешто што не жели да се погоди, прст се мора држати ван обарача све док се не намерава опалити, затим особа мора бити свесна своје мете, као и шта је око ње. Савесно чување подразумева да оружје мора бити смештено у посебном сефу, каси, орману или сл. који се закључава (кључ мора бити доступан само власнику).

Такође, Закон предвиђа да се регистровано оружје не сме давати другоме на послугу, осим у Законом предвиђеним случајевима. Тако, Закон прописује да се ловачко оружје може на послугу искључиво дати само другом ловцу, и то ловцу који поседује оружни лист за ту врсту оружја, при чему власник оружја мора бити присутан за време трајања послуге.

¹⁶ Члан 25. став 1. Закона о оружју и муницији, „Службени гласник РС“, бр.20/2015, 10/2019 и 20/2020

Али његово присуство није обавезно уколико је лице које је узело оружје на послугу то пријавило полицијској управи, односно полицијској станици. Пријаву о давању ловачког оружја на послугу сачињава полицијски службеник надлежан за послове оружја и муниције, помоћу софтверске апликације, а штапма се у три истоветна примерка, и дају се на потпис власнику, као послугодавцу, и лицу које узима на послугу оружје, као послугопримцу.

Уколико дође до квара оружја, односно уколико постоји потреба за преправком или поправком Законом је предвиђена могућност власника да оружје може дати овлашћеном сервисеру ради поправке, односно преправке.

Свакако да се може догодити да власник оружја буде спречен да испуњава услове које се односе на пажљиво руковање оружјем и савесно чување. Те у том случају се дозвољено власнику да оружје може дати на чување правном лицу или предузетнику, али не и другом физичком лицу, који испуњава просторно-техничке услове за безбедан смештај и чување оружја, а све у циљу да оружје не дође у посед неовлашћених лица и угрожавање безбедности људи и објеката.

Забрањено је ношење оружја на јавним местима, осим у случајевима предвиђеним Законом или другим прописима.

Ловачко оружје може се носити за време лова, у складу са прописима о ловству.

Спортско оружје може се носити у отвореним и затвореним просторима намењеним за стрелачке спортове и обуку за руковање оружјем.

Пунолетна лица могу носити гасне спрејеве и уређаје за изазивање електрошокова.

Малолетна лица старија од 16 година, могу носити гасни спреј.

4. УСЛОВИ СТРАНАЦА ЗА ДРЖАЊЕ И НОШЕЊЕ ОРУЖЈА

Један од девет услова за набављање, држање и ношење оружја од стране физичких лица јесте да се ради о лицу које је држављанин Републике Србије. Странац је свако лице које нема држављанство Републике Србије.¹⁷ Међутим, наш Закон о оружју и муницији

¹⁷ Члан 3. став 1. тачка 1. Закона о странцима “ Службени гласник РС“, број 98/08

предвиђа једну допуну у вези са осим условом, а то је да право набављања, држања и ношења оружја имају и стално настањени странци. Стално настањење може да се одобри странцу: 1) који је до дана подношења захтева за стално настањење у Републици Србији боравио непрекидно дуже од пет година на основу одобрења за привремени боравак ; 2) који је најмање три године у браку с држављанином Републике Србије, или странцем који има стално настањење; 3) малолетнику на привременом боравку у Републици Србији ако је један од родитеља држављанин Републике Србије или странац који има одобрено стално настањење, уз сагласност другог родитеља; 4) који је пореклом са територије Републике Србије; и 5) и другом странцу који има одобрени привремени боравак, ако то налажу разлози хуманости или то представља интерес за Републику Србију .¹⁸ Странац коме је одобрено стално настањење изједначен је у погледу права и обавеза с држављанима Републике Србије, осим у погледу оних права и обавеза од којих је, на основу Устава и закона, изузет. То значи да су странци са сталним настањењем у Републици Србији у погледу услова за набављање оружја изједначени са домаћим држављанима. Странци који у нашој држави немају стално настањење могу набаљати и носити оружје (из категорије **Б** и **Ц**) са припадајућом муницијом, али само на основу одобрења за набављење и изношење оружја и муниције из Републике Србије. Ово Одобрење издаје надлежна територијална организациона јединица Министарства унутрашњих послова (чија се надлежност одређује према месту где се врши набавка оружја и муниције). Уз захтев за добијање овог одобрења странац је дужан да приложи и исправу којом се потврђује његов идентитет, али и легализовану исправу, која је издата у страниој држави и на основу које је могуће извршити набавку оружја и муниције. Закон предвиђа да странац који нема стално настањење мора у року од три дана од извршене набавке да изнесе оружје и муницију из Републике Србије.

Што се тиче припадника страних полицијских и војних служби који долазе у службену посету Републици Србији, могу унети оружје са пратећом муницијом, и држати га и носити за време боравка у нашој држави. Под условом да се ради о кратком оружју које је саставни део њихове униформе, и да је о томе обавешетно Министарство унутрашњих послова, преко Министарства спољних послова.

Влада Републике Србије посебну пажњу поклања извршавању својих обавеза у вези са пружањем заштите међународно заштићеним лицима. Због тога надлежни органи наше

¹⁸ Члан 39. Закона о кретању и боравку странаца „Службени гласник РС“ , бр.24/2018 и 31/2019.

државе пружају међународно заштићеним лицима, одговарајуће мере безбедности у складу са међународним стандардима (блиска физичка заштита, одговарајући транспорт и смештај), али само за она лица за која се утврди да постоји претња њиховој безбедности. Те припадници страних служби безбедности који су у пратњи и који штите представнике те државе или представнике међународних организација за време транзита или посете нашој држави, могу уносити и носити оружје, али само на основу одобрења Министарства унутрашњих послова. Захтев за добијање одобрења за уношење и ношење оружја подноси се у року од најмање десет радних дана пре планиране посете. Захтев треба да садржи следеће податке:

- име и презиме носиоца оружја,
- временски период за који се тражи издавање одобрења,
- врста и број пасоша и рок његове важности,
- врста, тип, серијски број оружја и број метака.

Уобичајено је да се одобрење тражи за један комад ватреног оружја (пиштољ или револвер) по припаднику службе безбедности и за по један додатни оквир са муницијом. Иако нашим Законом о оружју и муницији није прописана примена реципроцитета у погледу издавања дозвола, свакако да је то један од елемената приликом разматрања захтева.

Одобрење за унос оружја у Републику Србију може да се изда само за оно оружје које се у складу са Законом о оружју и муницији може набављати, држати и носити у Републици Србији. Законом је прописано да је забрањен промет, набављање, држање, ношење, поправљање и преправљање ватреног оружја са направама за пригушивање звука, телескопских нишана са светлосним снопом, или са уређајем за електронско појачавање светлости, или инфра-црвеним уређајем, распрскавајућег и гасног оружја, хладног оружја и направа које нису израђене и прилагођене као ватрено оружје. Такође је забрањено и набављање, држање и ношење полуаутоматског и комбинованог дугог ватреног оружја осим ловачког, као и набављање, држање и ношење аутоматског дугог ватреног оружја, аутоматског и комбинованог кратког ватреног оружја и посебног оружја, ако законом није другачије одређено.¹⁹

¹⁹ Протоколарни приручник за чланове страних дипломатско-конзуларних представништва и канцеларија међународних владиних организација, јул 2015.год.Београд; стр. 16.

Изузетно, странцима на боравку у Републици Србији може се одобрити уношење, изношење, држање и ношење оружја уз одобрење министра.²⁰

4.1.Набављање, држање и ношење оружја од стране дипломатско-конзуларних представника

Набављање, држање и ношење ватреног оружја, укључујући ловачко оружје и оружје за личну безбедност, од стране дипломатско-конзуларних представника регулисано је одредбама Закона о оружју и муницији као и пратећим подзаконским актима, и то Правилником о ближим условима и начину смештаја и чувања оружја и муниције, Правилником о ближим условима обављања, начину спровођења и програму обуке за руковање ватреним оружјем, као и Правилником о обрасцима захтева, одобрења, оружног листа и других исправа и евиденција предвиђених Законом о оружју и муницији.

Набављање, држање и ношење ватреног оружја дипломатско-конзуларним представницима одобрава се на бази реципроцитета.

Дипломатско-конзуларни представници оружје могу набавити увозом или пак куповином на локалном тржишту код овлашћеног продавца. При чему треба нагласити да се у нашу земљу може увести само оно оружје које се може набављати, држати и носити у складу са Законом о оружју и муницији.

Захтев за набавку (увоз, или куповина на локалном тржишту код овлашћеног продавца) подноси се путем вербалне ноте насловљене на Дипломатски протокол. Нота треба да садржи:

1. податке о власнику оружја:

- презиме и име,
- дипломатско звање и функцију у ДКП,
- датум, место и државу рођења,
- број дипломатског пасоша и рок његове важности,
- број дипломатске личне карте и рок њене важности,

2. податке о оружју: врста, марка, калибар и фабрички број,

²⁰ С. Милетић, С. Југовић „ Право унутрашњих послова“ Београд , 2009.године, стр. 292.

3. потврду реципроцитета са државом одашилања у погледу уноса, или набавке, односно држања и ношења ватреног оружја.²¹

Уз вербалну ноту неопходно је приложити и уредно попуњен образац *Захтев за набављање, држање, или ношење оружја*, који мора бити оверен потписом шефа дипломатске мисије и печатом мисије. Такође, уз захтев је потребно приложити и уверење да је подносилац захтева обучен за руковање ватреним оружјем, које мора бити преведено на српски језик. Уколико подносилац захтева нема уверење о оспособљености за руковање оружјем, биће упућен у центре који су у нашој држави овлашћени за вршење обуке за руковање ватреним оружјем и који ће му након окончања обуке издати потврду о обучености за руковање ватреним оружјем.

Страни изасланици одбране и припадници службе безбедности у страним ДКП ослобођени су обуке за руковање оружјем.²²

Што се тиче захтева за набавку муниције подноси се на исти начин и на истом обрасцу уз заокруживање одговарајуће опције, посредством Дипломатског протокола. Одобрење за набавку муниције може се издати само члановима дипломатско-конзуларног особља који имају регистровано оружје и то у количини од шездесет комада годишње за ватрено оружје са олученим цевима.

Такође постоји и обавеза дипломатске мисије да путем вербалне ноте упућене Дипломатском протоколу затражи издавање оружног листа (дозвола за држање оружја).

За ношење ватреног оружја изван просторија мисије неопходно је поседовање дозволе за ношење оружја за личну безбедност. Ова дозвола се издаје само у изузетним случајевима, и то само уколико постоје оправдани разлози за заштиту личне безбедности подносиоца захтева. Овај захтев се такође подноси путем вербалне ноте упућене Дипломатском протоколу. Уз ноту се доставља попуњен формулар захтева за ношење оружја, фотокопија дипломатског пасоша, фотокопија дипломатске личне карте и фотокопија оружног листа.

У случају губитка оружног листа или дозволе за ношење оружја, обавеза је дипломатске мисије да о томе одмах обавести најближу полицијску станицу, као и

²¹ Протоколарни приручник за чланове страних дипломатско-конзуларних представништва и канцеларија међународних владиних организација, јул 2015.год.Београд, стр.41.

²² Ibid стр.45.

Дипломатски протокол путем вербалне ноте, уз њу је потребно доставити и доказ да је изгубљени оружни лист или изгубљена дозвола за ношење оружја оглашена неважећом у Службеном гласнику Републике Србије.

По престанку дужности члана мисије на чије име је издат оружни лист, или дозвола за ношење оружја, обавезан је да одмах исте врати Дипломатском протоколу ради раздужења.

Законом о оружју и муницији прописано је да је забрањен промет, набављање, држање, ношење, поправљање и преправљање ватреног оружја са направама за пригушивање звука, телескопских нишана са светлосним снопом, или са уређајем за електронско појачавање светлости или инфра-црвеним уређајем, распрскавајућег и гасног оружја, хладног оружја и направа које нису израђене и прилагођене као ватрено оружје.²³

Забрањено је ношење оружја за личну безбедност без дозволе за ношење, такође, забрањено је ношење ловачког, спортског и посебног оружја изван ловишта, објеката стрелачких организација и других наменских објеката.

5. РЕГИСТРАЦИЈА ОРУЖЈА, ИЗДАВАЊЕ ОРУЖНОГ ЛИСТА И ВРСТЕ ОРУЖНОГ ЛИСТА

Регистрација оружја представља процес уношења података о оружју из категорије **Б** у издати оружни лист (марка, модел, калибар, фабрички број), односно у потврди о пријави држања оружја за оружја из категорије **Ц**, као и уношење у података у евиденцији надлежне полицијске управе, односно полицијске станице која непосредно врши регистрацију оружја.

Не може се регистровати оружје из категорије **Б**, као и ваздушно оружје из категорије **Ц** које није испитано, жигосано и обележено у складу са прописима који уређују испитивање, жигосање и обележавање оружја.²⁴ Те ако је физичко лице поднело захтев за регистрацију оружја, које није испитано, жигосано и обележено, полицијска управа, односно полицијска станица по месту пребивалишта, упутиће га да то уради. Упућивање се

²³Протоколарни приручник за чланове страних дипломатско-конзуларних представништва и канцеларија међународних владиних организација, јул 2015.год.Београд, Стр.42.

²⁴ Члан 24. став 2. Закона о оружју и муницији „Службени гласник РС“ бр. 20/2015, 10/2019 и 20/2020

врши закључком, који доноси полицијска управа, односно полицијска станица којој је поднет захтев за регистрацију оружја.

Под испитивањем оружја и муниције подразумева се поступак у коме се на прописан начин врши провера усаглашености оружја, направа, муниције и елемената муниције у складу са техничким захтевима и стандардима и врше активности, у току којих се, помоћу пробног гађања, техничким методама и мерењима, утврђују техничке карактеристике мерне опреме, уређаја, оружја, направа и муниције.²⁵ Испитивање може бити: хомологационо, типско, појединачно, поновљено и добровољно.

Након обављеног испитивања, овлашћено правно лице за испитивање издаје потврду о испуњености услова и ставља жиг, односно доноси решење којим се одбија издавање одговарајуће потврде. Потврда садржи: *врсту испитиваног оружја, односно направе, отисак утиснутог жига и друге прописане ознаке за ватрено оружје, односно направе, врсту испитивања, место и датум испитивања.*

Ако се у току поступка утврде недостаци или видљива оштећења ручног ватреног оружја, направа, главних делова оружја и муниције и елемената муниције, издаће потврду о њиховој неисправности.

Жигосање представља поступак којим се утискују посебне ознаке на оружје или паковање муниције која су прошла одређена испитивања у складу са законом.²⁶ Значи, жигосање ватреног оружја и направа, као и преправљеног оружја и направа, врши се на тај начин што се на одређене делове тог оружја, односно направа (цев, затварач и др.) на видном месту утискује прописани жиг.

Обележавање оружја и направа је поступак којим се на сваки комад оружја и направа утискује ознака за идентификацију произвођача, земље порекла, године производње, модела и серијског броја оружја и направа, с тим да се на сваки комад оружја утискује и ознака за калибар.²⁷

Испитивању и жигосању оружја, направа и муниције, не подлежу оружје, направе и муниција који су:

²⁵ Члан 2. став 9. Закона о испитивању, жигосању и обележавању оружја, направа и муниције „Службени гласник РС“, број 87 /2018

²⁶ Члан 2. став 21. Закона о испитивању, жигосању и обележавању оружја, направа и муниције „Службени гласник РС“, број 87 /2018

²⁷ Члан 2. став 20. Закона о испитивању, жигосању и обележавању оружја, направа и муниције „Службени гласник РС“, број 87 /2018

- 1) намењени за потребе војске, полиције или других државних органа који набављају, држе, носе и превозе оружје и муницију у складу са посебним прописима;
- 2) пре увоза, испитани и жигосани, у складу са прописима Ц.И.П. односно у складу са правилима потврђених међународних споразума чији је потписник Република Србија;
- 3) намењени искључиво за истраживачке и студијске сврхе;
- 4) саставни део збирки регистрованих културних и историјских организација које се не користи за гађање;
- 5) старо оружје утврђено законом који уређује набављање, држање и ношење оружја;
- 6) привремено увезени или се налазе у транзиту кроз Републику Србију;
- 7) сагласно прописима о безбедности и здрављу на раду, обавезно атестирани;
- 8) доказно средство у неком истражном или судском поступку.²⁸

Након извршене набавке оружја из категорије **Б** на основу издатог одобрења, физичко лице дужно је да у року од осам дана од дана извршене набавке оружја месно надлежној полициској управи, односно полицијској станици по месту пребивалишта поднесе захтев за издавање оружног листа. Захтев се подноси код полицијског службеника који је непосредно задужен за послове оружја и муниције, јер се захтев израђује помоћу софтверске апликације, а подносилац га само потписује. Уз захтев подноси се и доказ о пореклу оружја (фискални рачун, уговор о поклону, уговор о купопродаји, наследно решење и сл.)

Оружни лист издаје се на прописаном обрасцу у који се уносе подаци о оружју и власнику оружја. Сам образац садржи чип за аутоматско читавање података у који се уносе видљиви алфанумерички подаци на исправи, као и остали подаци о власнику, подаци о оружју и о основним деловима оружја. Непосредну техничку израду обрасца врши Завод за израду новчаница, тако да трошкове израде сноси сам подносилац захтева.

Образац оружног листа је картица правоугаоног облика, величине 54x86,6 мм, израђена од поликарбоната уз додатак ПВЦ слојева у браон тоновима.

²⁸ Члан 6 20. Закона о испитивању, жигосању и обележавању оружја, направа и муниције „Службени гласник РС“, број 87 /2018/

Видљиви подаци на предњој страни оружног листа за држање оружја за личну безбедност, оружног листа за конвертибилно оружје и оружног листа за држање и ношење оружја су:

- 1) приказ дела кубуре;
- 2) мали грб Републике Србије који се налази у горњем левом углу ;
- 3) текст „Република Србија“;
- 4) назив исправе;
- 5) презиме и име имаоца оружног листа;
- 6) стилизовани приказ четири оцила;
- 7) кинеграм;
- 8) датум издавања и рок важења;
- 9) серијски број оружног листа;
- 10) назив органа који је издао оружни лист;
- 11) ласерски штампану црно-белу фотографију димензија 30x24мм.

Видљиви подаци на полеђени оружног листа су:

- 1) приказ дела кубуре преко малог грба Републике Србије;
- 2) датум рођења имаоца оружног листа;
- 3) место и општина рођења;
- 4) држава рођења;
- 5) контролни број оружног листа.

Натписи на оружном листу одштампани су на српском и енглеском језику.

У микроконтролер (чип) оружних листова , поред свих видљивих подата из оружног листа, уписују се и :

- 1) јединствени матични број грађана (ЈМБГ);
- 2) подаци о пребивалишту и адреси стана;
- 3) датум важења уверења о здравственој способности;
- 4) број комада оружја уписаних на оружни лист;
- 5) подаци о оружју;
- 6) број комада основних делова;
- 7) назив основног дела;
- 8) подаци о основним деловима.

Подаци о оружју, калибрима и фабричким бројевима и подаци о основним деловима оружја уносе се за сваки комад оружја, све калибре и основне делове који су уписани у тај оружни лист.

Закон о оружју и муницији пружа могућност грађанима да за више комада оружја исте врсте имају један оружни лист. Тако да лице које већ поседује оружни лист, након набавке оружја дужно је да поднесе захтев за регистрацију набављеног оружја у оружни лист. Према тренутном софтверском решењу МУП-а на један оружни лист може се регистровати максимално десет оружја.

Ограничен је рок важења оружног листа на десет година. На овај начин се омогућава да се ималац оружног листа на сваких десет година проверава да ли испуњава услове за држање оружја. Лице коме је издат оружни лист дужно је да тридесет дана пре истека рока надлежном органу поднесе захтев за издавање новог оружног листа.

Што се тиче врста оружог листа, Законом су приписане следеће, и то :

1. Оужни лист за држање оружја за личну безбедност – који се издаје за ношење револвера и пиштоља.
2. Оужни лист за држање конвертабилног оружја – издаје се за гасне, стартне и сигналне пиштоље, пушке и револвере.
3. Оужни лист за држање и ношење оружја – издаје се за ловачко и спортско оружје.
4. Оужни лист за правна лица и предузетнике.

Према неким статистичким подацима највише оружја у легалном поседу је оружје које служи за лов и спорт. За ту врсту оружја из категорије **Б** издаје се оружани лист за држање и ношење оружја.

6. КОЛЕКЦИОНАРСКА ДОЗВОЛА

Једна од позитивних новина у новом Закону о оружју и муницији је управо, увођење колекционарске дозволе, као новог документа међу исправама у вези са оружјем и муницијом. Колекционарска дозвола издаје се на основу решења надлежног органа и њоме се одобрава физичком лицу, које испуњава услове у погледу добијања одобрења за набавку оружја, да поседује најмање пет комада регистрованог оружја из категорије **Б** и које располаже просторно-техничким условима за безбедан смештај и чување оружја. Не

постоји ограничење у максималном броју оружја које могу да поседују колекционари, већ је само прописан минимални број оружја. Колекционарска дозвола важи трајно и на основу ње се може набавити више комада оружја из категорије Б. Ова дозвола омогућава колекционарима да набављају и држе оружје и муницију у свим калибрима. Али постоји једно ограничење које се односи на то да колекционари оружја не могу набављати и држати муницију с панцирним, запаљивим, експлозивним зрном с примесама или отплатама од радиоактивних, отровних и штетних материја и дум-дум муницију. Основна сврха колекционарске дозволе јесте да се на основу ње могу набављати неограничен број оружја и практично служи као трајно одобрење за набављање оружја и муниције. Посебно се исплати лицима која често набављају и мењају оружје, јер поседовањем колекционарске дозволе штеде време и новац за таксе које су потребне за добијање појединачних одобрења за набављање оружја. Трошкове израде колекционарске дозволе сноси подносилац захтева. Лица која поседују колекционарску дозволу могу куповати оружје које им се свиди у продавницама оружја, на сајмовима оружја, али и од физичких лица. При чему сваки комад оружја које се набавља на основу колекционарске дозволе треба се регистровати у року од осам дана од дана куповине, као оружја за личну безбедност, оружја за спорт или лов, уз оправдани разлог за поседовање те врсте оружја, уз плаћање одговарајућих такси.

Битно је напоменити да у Закону, постоји празнина, у смислу да не постоји врста оружја која би се звала „колекционарско оружје“, а свакако да постоје људи које желе да имају оружје, али да им оно не служи за личну безбедност, лов или спорт.

Физичка лица која подносе захтев за издавање колекционарске дозволе, дужна су да обезбеде услове за безбедан смештај и чување оружја и муниције, тако да оно не може доћи у посед неовлашћених лица, односно да буду одвојени у металним сефовима, касама или орманима који се не могу лако отворити и који се закључавају. Оружје и муниција се морају чувати у стамбеном или другом простору у мести пребивалишта, на адреси власника оружја.

Треба истаћи да се колекционарска дозвола издаје за оружје за које већ постоји оружни лист, односно које се региструје на већ издати оружни лист.

За поседовање колекционарске дозволе не плаћа се годишњи порез.

7. ЕВИДЕНДИЈА ОРУЖЈА И МУНИЦИЈЕ

Евиденцију о оружју и муницици дужни су да воде државни и други органи, предузећа, установе, друга правна лица и радње. Обавеза за вођења евиденије о оружју и муницији за наведене субјекте је установљена Закон о оружју и муницији (члан 43. и члан 44.), а ближе је уређена Правилником о начину вођења и обрасцима евиденција о оружју и муницији које воде надлежни органи.

Правна лица и предузетници дужни су да воде евиденције о оружју (врста, марка, модел, калибар, фабрички број оружја) и муницији, као и евиденције о запосленим лицима (име, презиме, јединствени матични број грађана, број личне карте, пребивалиште, адреса и уверење о здравственој способности) .

Правна лица и предузетници који у складу са својом делатношћу могу дати оружје другом лицу на послугу, или примају оружје на чување, дужни су да воде евиденцију о оружју(врста, марка, модел, калибар, фабрички број оружја), као и о физичким лицима (име, презиме, јединствени матични број грађана, број личне карте, пребивалиште и адреса) и правним лицима и предузетницима (назив, седиште, делатност, матични број, име и презиме овлашћеног лица).

Правна лица и предузетници којима је од надлежног органа одобрено бављење обуком за руковање ватреним оружјем воде и евиденције о физичким лицима (име, презиме, јединствени матични број грађана, број личне карте, пребивалиште и адреса) обученим за руковање ватрени оружјем и издатим уверењима.

Правна лица и предузетници овлашћени за испитивање, жигосање и обележавање ватреног оружја и за производњу оружја, као и овлашћени сервисери, воде евиденције о неспособљеног оружја (врста, марка, модел, калибар, фабрички број оружја).

Овлашћени сервисери дужни су да воде и евиденције о преправљеном и поправљеном оружју које садрже податке из исправа о оружју.

Овлашћени продавци воде евиденције набављеног и продатог оружја, основних делова за оружје и муниције, и оне садрже: *број одобрења, назив органа који је одобрење издао, и датум издавања одобрења и податке о купцу за физичко лице (име, презиме, јединствени матични број грађана, број личне карте, пребивалиште и адреса), за правно лице и предузетника (назив, седиште, делатност, матични број, име и презиме овлашћеног лица).*

Посредници-брокери воде евиденцију о сваком појединачно извршеном посредовању у промету оружја и муниције. Правна лица и предузетници надлежном органу за сваку годину, у року од тридесет дана од истека календарске године, предају примерак евиденција у писаном или електронском облику. При чему се евиденције морају водити уредно и ажурно и чувају се трајно.

Надлежни органи, у складу са законом, воде евиденције о:

- 1) поднетим захтевима и издатим одобрењима за набављање оружја и основних делова за оружје и муницију;
- 2) поднетим захтевима и издатим оружним листовима и о поднетим захтевима и издатим потврдама о пријави оружја из категорије Ц за физичка лица;
- 3) поднетим захтевима и издатим оружним листовима и о поднетим захтевима и издатим потврдама о пријави оружја из категорије Ц за правна лица и предузетнике;
- 4) поднетим захтевима и издатим дозволама за ношење оружја за личну безбедност;
- 5) одузетом, нађеном и предатом оружју, основним деловима за оружје и муницију;
- 6) поднетим захтевима и издатим колекционарским дозволама;
- 7) поднетим захтевима и издатим решењима за бављење прометом оружја и муниције, обуком у руковању ватреним оружјем, поправљањем и преправљањем оружја, справљање муниције, посредовање у промету оружја и муниције;
- 8) онеспособљеном оружју;
- 9) оружју чији је нестанак пријављен;
- 10) регистрованом оружју;
- 11) уношењу и изношењу оружја преко државне границе;
- 12) превозу оружја;
- 13) оружју дипломатско-конзуларних представника и странаца;
- 14) издатим одобрењима за ношење оружја представницима страних служби безбедности;
- 15) издатим одобрењима за набављање, држање и ношење оружја странцима на боравку;
- 16) уверењима о здравственој способности;
- 17) аутоматском оружју.²⁹

²⁹ Члан 2. Правилника о начину вођења евиденција о оружју и муницији које воде надлежни органи „Службени гласник РС“ бр.12/2016

Евиденције се чувају трајно и у електронском облику. Ако су евиденције вођене ручно и у писаном облику, подаци се могу обрадити и „преселити“ у електронски облик и чувати трајно на одређеном носачу података. У области заштите података о личности *lex generalis* јесте Закон о заштити података личности, док је Закон о оружју и муницији *lex specialis*, тако да одредбе Закона о оружју и муницији које се односе на податке о личности морају бити у складу са Закон о заштити података личности.

8.ОДУЗИМАЊЕ И ОНЕСПОСОБЉАВАЊЕ ОРУЖЈА

Сви полицијски службеници дужни су да по службеној дужности и приликом обављања полицијских послова, воде рачуна и прикупљају оперативна сазнања о томе да ли неко лице још увек испуњава услове за држање оружја из категорије **Б**. Наиме, полицијски службеници приликом примена мера и полицијских радњи, кроз евиденцију проверавају свако лице да ли поседује оружје из категорије **Б**. Уколико поседује, а да догађај или нека околност по којој поступају указују да лице више не испуњава услове за држање оружја, полицијски службеници су дужни да такво оружје привремено одузму, о чему издају потврду, коју потписују полицијски службеник и лице од кога се одузима предмет, један примерак потврде се даје лицу од кога су и предмети одузети. Одузети оружни лист, оружје и муниција чувају се у полицији са пажњом доброг домаћина све до окончања поступка. Надлежна полицијска управа, односно полицијска станица доноси решење о одузимању оружног листа, оружја и муниције.

Свако физичко лице против кога је покренут управни поступак за одузимање оружја, дужно је да на захтев полицијског службеника (који је најчешће усмен), а најкасније у року од 48 сати преда оружје, муницију и оружни лист.

Грађанин коме је одузето оружје има право да га отуђи или онеспособи у року од годину дана од дана правноснажности решења о одузимању оружја.

Оружје може бити онеспособљено и то на захтев власника оружја, који се подноси правним лицима и предузетницима овлашћеним за испитивање, жигосање и обележавање оружја, или правним лицима и предузетницима овлашћеним за поправку и преправку оружја. Може се онеспособити оружје из категорије **Б** и ваздушно оружје из категорије **Ц**.

Онеспособљавањем оружје трајно губи својства оружја. Трошкове онеспособљеног оружја сноси власник. За онеспособљено оружје забрањено је набављати, држати и носити основне делове и муницију. Власник оружја дужан је да трајно онеспособљено оружје пријави надлежном органу у року од осам дана од дана онеспособљавања. Податак о онеспособљености уноси се у издату исправи и утискује се на самом оружју.³⁰

9. ПРЕКРШАЈИ У ВЕЗИ СА ОРУЖЈЕМ И МУНИЦИЈОМ

Једна од специфичности нашег правног система представља постојање споредног, допунског кривичног законодавства, које одређује појам и обележја појединих кривичних дела и кривичне санкције за њихове учиниоце. Као један од помоћних закона је Закон о оружју и муницији РС, који поред одредаба везаних за набављање, држање, ношење, израду, размену, продају и прераду оружја и муниције, садржи и одредбе којима је утврђена и кривична одговорност и кривичне санкције за кршење својих одредаба којима се остварују обележја бића посебног кривичног дела.

У Закону о оружју и муницији једна цела глава посвећена је казним одредбама, којима су предвиђене кривичне санкције за случај повреде његових одредаба. Као противправна понашања којима се крше одредбе Закона, прописани су прекршаји, али и прекршајне санкције. Прекршаји се могу прописивати законом или уредбом, односно одлуком скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града и скупштине града Београда.³¹

Физичко лице одговара за прекршај који му се може приписати у кривицу зато што је било урачунљиво и учинило прекршај са умишљајем или из нехата, а било је свесно или је било дужно и могло бити свесно да је такав поступак забрањен.³² Значи да је за постојање одговорности довољан нехат учиниоца, осим уколико законом није предвиђено да ће се казнити само лице које је прекршај учинило са умишљајем.

³⁰ Члан 27. Став 5. и став 6. Закона о оружју и муницији „Службени гласник РС“ бр.20/2015, 10/2019 и 20/2020

³¹ Члан 4. Закона о прекршајима „Службени гласник РС“, бр.65/2013, 13/2016, 98/2016- одлука УС, 91/2019 и 91/2019

³² Члан 18. Закона о прекршајима „Службени гласник РС“, бр.65/2013, 13/2016, 98/2016- одлука УС, 91/2019 и 91/2019

Законом, за прекршаје у вези са оружјем и муницијом, као кривичне санкције за кршење његових одредаба предвиђени су: *новчана казна и новчана казна или казна затвора.*

А. Прекршаји за које се физичко лице кажњава новчаном казном

Новчаном казном у износу од 5.000,00 до 150.000,00 динара казниће се за прекршај:

- 1) физичко лице које не достави уверење о здравственој способности за држање и ношење оружја у року прописаном чланом 12. став 5. овог закона;
- 2) изабрани лекар који одмах по сазнању не обавести најближу организациону јединицу Министарства да је код физичког лица које држи и носи оружје дошло до промене здравственог стања које утиче на здравствену способност за држање и ношење оружја у складу са чланом 12. став 8. овог закона;
- 3) родитељ или старатељ малолетног лица које је набавило, односно држало оружје из категорије Ц супротно члану 14. став 1. овог закона, а ако је то последица његовог пропуштања дужног надзора над малолетним лицем и ако је у могућности да такав надзор врши;
- 4) физичко лице које у року од осам дана од дана набављања оружја из категорије Ц исто не пријави надлежном органу на прописаном обрасцу у складу са чланом 14. став 2. овог закона;
- 5) родитељ или старалац малолетног лица млађег од 16 година које је набавило односно држало оружје из категорије Д супротно члану 15. овог закона, а ако је то последица његовог пропуштања дужног надзора над малолетним лицем и ако је у могућности је да такав надзор врши;
- 6) физичко лице које у року од осам дана од дана извршене набавке оружја не поднесе захтев надлежном органу ради издавања оружног листа у складу са чланом 17. став 1. овог закона;
- 7) физичко лице које у року од осам дана од дана извршене набавке оружја, а које већ поседује оружни лист за исту врсту оружја, не поднесе захтев надлежном органу ради регистрације оружја у складу са чланом 17. став 2. овог закона;
- 8) физичко лице које не поднесе најкасније 30 дана пре истека рока важења оружног листа надлежном органу захтев за издавање новог оружног листа у складу са чланом 17. став 6. овог закона;

- 9) физичко лице које је на основу колекционарске дозволе набавило оружје, а не поднесе захтев надлежном органу ради регистрације набављеног оружја или захтев за издавање оружног листа у року од осам дана од дана извршене набавке оружја у складу са чланом 18. став 3. овог закона;
- 10) физичко лице које није у року од осам дана од дана преноса власништва односно размене поднело захтев за регистрацију оружја у складу са чланом 19. став 4. овог закона;
- 11) странац који оружје и муницију набављену сагласно члану 23. став 1. овог закона, не изнесе из Републике Србије у року од три дана од извршене набавке у складу са чланом 23. став 3. овог закона;
- 12) странац који оружје и муницију набављену сагласно члану 23. став 1. овог закона, приликом преласка државне границе не пријави органу надлежном за граничну контролу у складу са чланом 23. став 4. овог закона;
- 13) физичко лице које спортско оружје носи ван отворених и затворених простора намењених за стрелачке спортове и обуку за руковање оружјем супротно члану 26. став 3. овог закона;
- 14) родитељ или старатељ малолетног лица које је носило гасни спреј или уређај за изазивање електрошокова супротно члану 26. ст. 4. и 5. овог закона, а ако је то последица његовог пропуштања дужног надзора над малолетним лицем и ако је у могућности да такав надзор врши;
- 15) физичко лице које не пријави трајно онеспособљено оружје надлежном органу у року од осам дана од дана онеспособљавања у складу са чланом 27. став 4. овог закона;
- 16) физичко лице у чијем се поседу нашло оружје након смрти лица које је имало регистровано оружје, а које у року од 45 дана од смрти лица не обавести најближу организациону јединицу Министарства, ради преузимања оружја у складу са чланом 29. став 1. овог закона;
- 17) физичко лице које је поседовало оружне листове и дозволе за ношење оружја за личну безбедност, издате по закону који је важио до дана почетка примене овог закона, а у року од три године од дана почетка примене овог закона не поднесе захтев за издавање исправе у складу са овим законом у складу са чланом 50. став 1. овог закона;
- 18) физичко лице које је имало одобрење за држање трофејног оружја, а у року од годину дана од дана почетка примене овог закона не пререгиструје, не прода, не онеспособи или не

преда оружје без накнаде у власништво Републике Србије у складу са чланом 50. став 2. овог Закона.

Уз казну из става 1. овог члана може се изрећи заштитна мера одузимања оружја и муниције.³³

Системом еnumerације одређено је 18 радњи физичких лица које представљају прекршаје за које се може изрећи новчана казна у распону од 5.000,00 до 150.000,00 динара. Ова одредба Закона, усклађена је са Законом о прекршајима, који прописује исти распон новчане казне. Како је реч о великом распону у одређивању санкције, прекршајни суд приликом доношења одлуке руководи се правилима о одмеравању казне. Судија за прекршаје одмерава висину новчане казне у границама које су за тај прекршај прописане, а при томе се узимају у обзир све околности које утичу да казна буде већа или мања, а нарочито, тежина и последице прекршаја, затим околности под којима је прекршај учињен, степен одговорности, ранија осуђиваност, личне прилике учиниоца, његово држање после учињеног прекршаја, као и његово имовно стање.

Прекршајни суд уз новчану казну може да изрекне и заштитну меру одузимања оружја и муниције, у складу са чланом 54. Закона о прекршајима („Предмети који су употребљени или су били намењени за извршење прекршаја или који су настали извршењем прекршаја могу се одузети од учиниоца прекршаја“).³⁴ Суд који је пресудом изрекао заштитну меру одузимања оружја и муниције, одређује и да ли ће се одузети предмети уништити, продати или предати заинтересованом органу, односно организацији.

Веома је битно нагласити да се предмети прекршаја могу одузети и кад се прекршајни поступак не заврши пресудом којом се окривљени оглашава одговорним ако то захтевају интереси опште безбедности или разлози морала.

Б. Прекршаји за које се физичко лице кажњава новчаном казном или казном затвора

Новчаном казном у износу од 20.000,00 до 150.000,00 динара или казном затвора до 60 дана казниће се за прекршај:

³³ Члан 47. Закона о оружју и муницији „Службени гласник РС“ бр.20/2015, 10/2019 и 20/2020

³⁴ Члан 54. Закона о оружју и муницији „Службени гласник РС“ бр.20/2015, 10/2019 и 20/2020

- 1) физичко лице које отуђи оружје супротно члану 19. став 6. овог закона;
 - 2) физичко лице које носи више од једног оружја супротно члану 25. став 8. овог закона;
 - 3) ималац дозволе за ношење оружја за личну безбедност који на јавном месту учини оружје видљивим другим лицима односно носи оружје на начин који изазива узнемирење других лица супротно члану 25. став 9. овог закона;
 - 4) физичко лице које на јавном месту носи онеспособљено ватрено оружје, старо оружје и његове модерне копије које не користе метак са централним или ивичним паљењем и хладно оружје супротно члану 26. став 1. овог закона;
 - 5) физичко лице које не преда оружје у складу са чланом 28. став 3. овог закона;
 - 6) физичко лице које не пријави нестанак регистрованог оружја у складу са чланом 31. став 1. овог закона;
 - 7) физичко лице које не рукује пажљиво оружјем и не чува га савесно на начин да не дође у посед неовлашћених лица и угрози безбедност људи и објеката у складу са чланом 32. став 1. овог закона;
 - 8) физичко лице које изврши послугу оружја супротно члану 32. овог закона;
 - 9) физичко лице које ваздушно и конвертибилно оружје не преноси испражњено од муниције у складу са чланом 33. став 2. овог закона;
 - 10) физичко лице које није у року од осам дана од дана увоза оружја, поднело захтев за регистрацију оружја у складу са чланом 34. став 2. овог закона;
 - 11) физичко лице које преноси оружје и муницију преко државне границе без пријаве органу надлежном за спровођење граничне контроле супротно члану 34. став 5. овог закона.
- Уз казну из става 1. овог члана може се изрећи заштитна мера одузимања оружја и муниције.³⁵

У овом члану таксативно је набројано 11 прекршаја физичких лица који су тежи у односу на претходну одредбу Закона, па су и предвиђене теже казне, тако да се за њих могу изрећи новчана казна у износу од 20.000,00 динара до 150.000,00 или казна затвора до 60 дана. Прекршајни суд приликом доношења одлуке о казни затвора мора да се руководи правилима о одмеравању казне (тежина и последице прекршаја, околности под којима је

³⁵ Члан 48. Закона о оружју и муницији „Службени гласник РС“ бр.20/2015, 10/2019 и 20/2020

прекршај учињен, степен одговорности, ранија осуђиваност, личне прилике учиниоца, његово држање после учињеног прекршаја, његово имовно стање).

10. УПОТРЕБА ВАТРЕНОГ ОРУЖЈА ОД СТРАНЕ ПОЛИЦИЈСКИХ СЛУЖБЕНИКА

Употреба средства принуде најтежа је мера коју држава предузима према појединцу, а од свих врста средстава принуде најекстремнија је употреба ватреног оружја. Неопходно је наћи баланс између заштите основних људских вредности (права на живот, здравље, физички интегритет и сл.) и употребе ватреног оружја од стране полиције као средства принуде. Свакако не треба да правна заштита људских права буде сметња и органичење ефикасности полицијског деловања, док с друге стране учинковитост полицијског поступања не сме бити „алиби“ за кршење основних људских права.

Овлашћена службена лица, униформисани и оперативци у цивилном оделу, имају право и дужност да носе службено оружје и муницију да их, као и друга средства принуде, употребе под условима и на начин утврђен Законом о полицији. Поред овлашћених службених лица, ово право и дужност имају и полицијски службеници запослени на посебним или одређеним дужностима, ако је то наведено у службеној легитимацији.³⁶

Полицијски службеник у статусу овлашћеног службеног лица има дужност и право да носи службено оружје и муницију. Службено оружје и муницију, као и друга средства принуде, полицијски службеник у статусу овлашћеног службеног лица употребљава под условима утврђеним законом.³⁷

Уредба о врстама наоружања и опреме полицијских службеника у МУП-у прави поделу оружја на основно и посебно.³⁸ Што се тиче основног наоружања реч је о полуаутоматском пиштољу калибра 9мм или револверу калибра најмање 38 специјал, док посебно наоружање чине репетирајуће, полуаутоматско и аутоматско кратко и дуго ватрено оружје калибра до 20мм, оружје за сигнализацију, хемијска средства, експлозивна средства.

³⁶ Ж.Никач, Д. Јексимовић, „Средства принуде – нова законска и подзаконска решења МУП-а Републике Србије“, Берзбедност, Министарство унутрашњих послова, Београд, 2008 бр. 27/06.

³⁷ Члан 36. Закона о полицији „Службени гласник РС“ бр.20/2015, 10/2019 и 20/2020.

³⁸ Уредба о врстама наоружања и опреме полицијских службеника у МУП-у, „Сл.гласник РС“, бр.27/06.

Уредба за полицијске службенике у специјалним јединицама полиције дозвољава употребу и додатних врста оружја, као што су оружје са тетивом, хладно оружје и оружје за тренутно онеспособљавање без штетних последица.

Полицијски службеник приликом обављања полицијских послова може употребити ватрено оружје само ако употребом других средстава принуде не може постићи законити циљ у извршењу задатка или када је апсолутно нужно да:

- заштити живот људи, у ситуацији када је једно или више лица напало друго лице или више лица;
- спречи бекство лица затченог у вршењу кривилног дела које се гони по службеној дужности и за које је прописана казна затвора од 10 или више година;
- спречи бекство лица законито лишеног слободе, за кривично дело које гони по службеној дужности или за које је прописана казна затвора од 10 или више година;
- да од себе или другог лица одбије непосредни напад којим се угрожава његов живот;
- одбије напад од лица или објекта који обезбеђује.

Свакако да је за употребу ватреног оружја услов – *очигледна безизгледност другог средства принуде*.

Пре употребе ватреног оружја полицијски службеник дужан је да лицу према коме ће употребити ватрено оружје изда наређење „Стој, полиција, пуцаћу!”. У случају да лице не поступи по наређењу, полицијски службеник ће га упозорити пуцњем у ваздух, ако се тиме не угрожава безбедност људи.³⁹

Употреба ватреног није дозвољена кад доводи у опасност животе других лица, осим ако је употреба ватреног оружја једино средство за извршење задатка и кад је апсолутно нужно да од себе или другог одбије истовремени противправни напад којим се угрожава његов или живот другог лица.

Није дозвољена употреба према малолетним лицима, осим уколико је то једини начин за одбијање напада.

Против животиња ватрено оружје се може употреби само кад од њих прети непосредна опасност напада на живот и тело лица или угрожава животе или здравље људи. Оружје се може употребити и према болесној и тешко повређеној животињи, када ветеринар или друго лице не могу предузети мере. Али је за то потребна сагласност

³⁹ Члан 125 Закона о полицији „Службени гласник РС“ бр.20/2015, 10/2019 и 20/2020.

власника или ветеринара. Сагласност власника није потребна, ако би лечење било дуготрајно или са неизвесним исходом.⁴⁰

Полицијски службеник не сме употребити ватрено оружје према возилу у покрету, осим ако се то возило користи са циљем угрожавања живота или безбедности полицијског службеника или другог лица или ако се из тог возила употребљава ватрено оружје са циљем угрожавања живота или безбедности полицијског службеника или другог лица.⁴¹

Када је неопходно да заустави пловило које гони на унутрашњим водама, полиција може према том пловилу да употреби ватрено оружје да би га зауставила и онемогућила бекство лица ради спровођења надлежном органу само ако то није постигла употребом других тренутно расположивих средстава.⁴²

Као напад ватреним оружјем рачуна се и само потезање оружја (покрет којим се оно намешта у положај за употребу), или покушај да се оно потегне (покрет ка ватреном оружју).

Уколико је одлуком надлежне здравствене установе полицијски службеник проглашен неспособним за вршење послова (због душевних болести и поремећаја), дужан је да непосредном руководиоцу преда службено оружје, муницију, службену легитимацију и службену значку. Уколико то сам не учини полицијски службеник, непосредни руководилац је дужан да му одузме опрему, која му се враћа након престанка разлога за привремену спреченост за рад.

11.МЕЂУНАРОДНИ ПРАВНИ СТАНДАРДИ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ УПОТРЕБА ВАТРЕНОГ ОРУЖЈА ОД СТРАНЕ ПОЛИЦИЈЕ

Употреба ватреног оружја од стране полицијског службеника спада у редове најосетљивијих питања, те је ову материју неопходно пажљиво регулисати посебним одредбама, недвосмислено и једнозначно с једне стране, и с друге стране несумњиво за

⁴⁰ С.Милетић, С.Југовић „Право унутрашњих послова“. Београд, 2006, стр.286.

⁴¹ Члан 126 Закона о оружју и муницији, „Службени гласник РС“ бр.20/2015, 10/2019 и 20/2020

⁴² Члан 127 Закона о оружју и муницији, „Службени гласник РС“ бр.20/2015, 10/2019 и 20/2020

поступање у заштити најважнијих, фундаменталних, иманентних права човека које друштво жели заштити. Међу тим основним правима човека свакако се по свом значају и садржини издваја право на живот. Право на живот сматра се за основним људским правом, јер ако оно није обезбеђено на квалитетан и ефикасан начин, ни остала људска права неће имати смисла.

Међутим, без обзира на вредност овог људског права, у међународним конвенцијама и националним законодавствима предвиђени су услови према којима лишење живота није противзаконито.

Тако рецимо, у Европској конвенцији за заштиту људских права и основних слобода, као један од најзначајнијих и првих правних аката у области заштите људских права, наводи се да лишење живота није противзаконито ако проистекне из употребе силе која је апсолутно нужна:

1. ради одбране неког лица од незаконитог насиља;
2. да би се извршило законито хапшење или спречило бекство лица законито лишеног слободе,
3. приликом законитих мера које се предузимају у циљу сузбијања нереда или побуне.

У самој Европској конвенцији наведен је општи услов за употребу ватреног оружја (само ако је то „апсолутно нужно“), док су посебни услови таксативно набројани у националним законодавствима. Посебни услови за употребу ватреног оружја углавном се односе на заштиту живота људи у случају постојања непосредне опасности по живот.

У Међународном пакту о грађанским и политичким правима такође је посвећена пажња заштити права на живот. Одредбама овог документа штити се право на живот тако што се тражи од држава потписница да ово право заштите законом и да забране самовољно лишење живота. Случајеви у којима је право на лишење живота могуће, неопходно је прописати законом, и то само ради нужне одбране.

11.1.Прописи изабраних европских држава којима се уређује употреба ватреног оружја од стране полицијских службеника

Употреба ватреног оружја од стране полицијских службеника у државама Европе, прописано је законима, којима је углавном регулисано поступање полиције као целовитог државног органа, али понекад је могуће да посебним законима буде уређено и поступање појединих служби, што пре свега зависи од сваке државе понаособ, односно од начина уређења полиције као дела државне управе.

Аустријско право разликује припаднике савезне полиције (Bundespolizei), припаднике полицијских снага округа или општина (Gemeindegewaltkörper), као и припаднике полицијске управе државе (Landespolizei). Сви они имају у законом таксативно наведеним случајевима право да користе службено оружје. Осим претходно наведених група, ово право имају и припадници такозваних државних полицијских дирекција (Landespolizeidirektionen) и службеници Савезног министарства за унутрашње послове, који су овлашћени на вршење непосредне командне и принудне власти. Свима њима Waffengebrauchsgesetz из 1969 (Савезни Закон о коришћењу оружја) у члану 2. одређује право на коришћење службеног оружја само у случају самоодбране, спровођења законитог хапшења, затим ради превазилажења отпора усмереног против законом овлашћене службене радње, спречавања бегства законито притворене особе. Службено оружје у смислу овог Савезног закона су пендречи и друге палице, сузавац и други стимуланси који не нарушавају здравље, водени топ, као и ватрено оружје.

Даље, члан 4 Савезног Закона о коришћењу оружја прописује када је употреба ових средстава допуштена. У Закону се каже да је употреба оружја дозвољена само ако су неопасне или мање опасне мере, као што су употреба физичке снаге, претња употребом ватреног оружја или друга доступна блажа средства као што су лисице или друге техничке баријере, чине неприкладне или неучинковите. У члану 5 Закона се још спомиње да уколико полицијском службенику на располагању стоје оваква блажа средства, он је у обавези да иста и употреби.

Што се тиче Немачке, оваква решења садржана су у Закону о директној присили приликом вршења јавне власти од стране савезних службеника (Gesetz über den unmittelbaren Zwang bei Ausübung öffentlicher Gewalt durch Vollzugsbeamte des Bundes) из 1961. године који заједно са Савезним кривичним законом (Strafgesetzbuch), одређују ко има право на коришћење ватреног службеног оружја и у којим случајевима, као и под којим условима. Закон о директној присили приликом вршења јавне власти од стране савезних

службеника, на доста опширнији начин него аустријски Закон одређује услове за употребу службеног оружја, што немачког законодавца чини доста одређенијим за ово важно овлашћење, али и оставља мање простора за произвољно тумачење од стране службеника, ради одређивања када им је употреба службеног ватреног оружја допуштена.

И док аустријски службеници имају донекле право да самостално одреде да ли им је употреба блажих или оштријих мера довољна да спрече противправно понашање неког лица, немачки законодавац није оставио пуно простора за произвољно тумачење. Ако се погледа историјски контекст овог Закона (1961 година, која је уједно и година изградње Берлинског зида) онда се може разумети зашто је постојала потреба за детаљним уређивањем овог овлашћења полицијских службеника, што је и учињено каснијим изменама и допунама Закона. Наиме, полицијски службеници су у годинама након изградње Берлинског зида донекле злоупотребљавали право на коришење службеног ватреног оружја, како би спречили пролаз људи из Западне Немачке у Источну Немачку и обратно. Пред сам пад Берлинског зида учињени су велики напори од стране одређених судија, који су морали да се суоче са случајевима који су доспевали до њих, из којих су проистекле законске формулације које се односе на то, ко само има право на употребу ватреног оружја, и то: савезни полицајци, службеници граничне инспекције и граничне службе (ако обављају граничну инспекцију или царинске истражне радње), службеници управе за пловне путеве и бродарство савезне владе с овлашћењима речне и бродске полиције следећи детаљна упутства Савезног министарства промета и дигиталне инфраструктуре, службеници савезних судова и власти савезне управе за правосуђе, којима су поверени извршни и безбедоносни послови, као и друга лица којима су савезне надлежне власти повериле неке од претходно наведених задатака.

Употреба ватреног оружја, као једна од најоштријих мера, регулисана је чланом 10. Закона о директној присили приликом вршења јавне власти од стране савезних службеника, и у њему се детаљно наводи да се ватрено оружје против појединца може употребити само у следећим случајевима: како би се спречило непосредно извршење или настављање извршења кривичног дела за које је прописана казна затвора од 5 година или тежа казна, или кривично дело које је започето или се врши употребом ватреног оружја или експлозива, затим како би се зауставило лице које покушава избећи хапшење, као и да се спречи бег лица које је било у притвору, и против лица које врши насиље над затвореником или другог

лица, а које је смештено у превентивни притвор, психијатријску болницу и установу за одвикавање.

11.2 Законска решења у земљама бивше СФРЈ која се односе на примену оружја од стране полицијских службеника

Полицијски службеник врши полицијске послове и примењује полицијска овлашћења предвиђена законским прописима, које свака држава доноси у складу са својим потребама, интересима и заштити истих. Поред тога што се послови и овлашћења полиције прописују законом, није реткост да поступање полицијских службеника, буде уређено и посебним законима, или другим подзаконским актима.

Тако рецимо у Републици Словенији, деловање полиције, као тела у оквиру Министарства унутрашњих послова, до 2013. године, било је дефинисано Законом о полицији, а од 2013. године њено деловање је регулисано двама законима, и то Законом о полицијским задацима и овлашћењима и Законом о полицијској организацији и раду. Употреба ватреног оружја од стране полицијских службеника регулисана ја Законом о полицијским задацима и овлашћењима. Генерално, овим Законом прописано је да полицијски службеник може употребити оно средство принуде којим се наносе најмање штетне последице за особу према којој се примењују. При употреби средства полицијски службеници морају поштовати личност и достојанство лица. Чланом 96. овог Закона предвиђени су општи услови за употребу ватреног оружја од стране полицијских службеника, те је предвиђено да он може користити оружје при обављању задатака, ако на други начин не може од себе или другог отколнити противправни напад, када на други начин не може да спречи лице, које према околностима случаја намерава извршити неко кривично дело, а које поседује оружје, експлозив или друго средство које је подобно да угрози живот једног или више лица. Треба напоменути да Закон прописује да се нападом на службено или друго лице сматра и само посезање за оружјем или другим опасним предметом подобним да се тело повреди односно здравље наруши. Овим чланом предвиђена је и обавеза полицијског службеника да пре употребе оружја према лицу о томе обавести лице, уколико за то постоје услови, и то реченицом „Стани, полиција, пуцаћу!“,

као и хицем упозорења у сигурном правцу, у ваздух. Док чланом 97. истоименог Закона пак су предвиђени посебни услови за употребу ватреног оружја. Тако ако особа притив које се сме користити ватрено оружје налази у маси, полицијски службеник може пуцати само уколико то лице директно угрожава животе других. Такође, уколико се лице према коме се може употребити оружје налази у близини државне границе, полицијски службеник може да пуца, тако да пројектил не пређе државну границу.

Што се тиче суседне државе, Републике Хрватске, материја полицијских послова и полицијских овлашћења је регулисана Законом о полицијским пословима и овластима, али и Правилником о начину поступања полицијских службеника. Полицијски службеник може користити средства принуде под условима прописаним овим Законом, и након што мере упозорења и наредбе нису постигле циљ. Тако да употреба средства принуде није редован начин поступања, већ се њиме полицијски службеник служи када на други начин не може извршити своје задатке. Између више средства принуде, полицијски службеник бира оно с којим се с најмање штетних последица и у најкраћем року постиже циљ. Свакако да употреба ватреног оружја је најекстремније овлашћење којим располаже полиција. Овим Законом, тачније чланом 91. Прописани су услови према којима полицијски службеник може да употреби ватрено оружје, и то: у нужној одбрани, у крајњој нужди (ако се без употребе ватреног оружја не може отклонити нескривљена опасност по властити или туђи живот) или ако се на други начин не може лишити слободе лице које је затечено у вршењу кривичног дела за које је прописана казна затвора од најмање 10 година, као и ако се на други начин не може спречити бекство лица које је осумњичено, оптужено или које је побегло са издржавања казне затвора за кривично дело за које је прописана казна затвора од најмање 10 година.

Правилником се прописује начин поступања полицијских службеника приликом обављања полицијских послова и примене полицијских овлашћења, ношење службеног оружја и муниције, обављање полицијских послова у иностранству, начин пружања помоћи. Тако рецимо чланом 143. Правилника о начину поступања полицијских службеника предвиђено је да уколико полицијски службеник процени да су испуњени услови за употребу ватреног оружја, пре саме употребе издаје наредбу „Стој полиција!“ и упозорење „Станите, пуцаћу!“, затим испаљује упозоравајући метак у ваздух. Полицајац не мора издати поменуте усмене наредбе или упозорење, ако би се тиме угрозила одбрана од директног

напада. Чланом 147. овог Правилника , уређена је употреба ватреног оружја према животињама, и то само како би се елиминисала опасност по живот која директно потиче од животиње. Оружје се може употребити против болесне или тешко повређене животиње, или услед неизлечиве и заразне болести и то без сагласности власника или ветеринара.

Материја полицијских послова, начин њиховог вршења и друга питања од значаја за вршење ових послова у Црној Гори, уређени су Законом о унутрашњим пословима. Као и у претходним законодавствима тако и у црногорском је предвиђен општи услов за примену средства принуде, а то је да ће полицијски службеник употребити средства принуде само ако на други начин не може извршити задатак, сразмерно опасности која прети законом заштићеном добру . Што се тиче употребе ватреног оружја, овим Законом, конкретно чланом 73. су предвиђени случајеви у којима се може оно употребити, и то ради: заштите животе људи, спречавање бекства лица које је затечено у извршењу кривичног дела за које се гони по службеној дужности и за које је прописана казна затвора од десет година или више, или спречавање бекства лица за које је издат налог за лишење слободе због извршења кривичног дела за које је прописана казна затвора од 10 година или које се гони по службеној дужности, затим у случају одбијања непосредног напад који му угрожава живот или у случају одбијања напада на објекат или лице које полицијски службеник штити.

Овај Закон предвиђа једно посебно ограничење у погледу употребе ватреног оружја, које се односи на то да се оно не може употребити, ако се тиме доводи у опасност живот других лица, осим уколико је то једино средство за извршење задатака (због којих се и користи оружје). Такође, је предвиђено да се не може употребити оружје према малолетном лицу, осим уколико је то једини начин за одбрану од непосредног напада или опасности.

Овај Закон као и претходни садржи и одредбу којом је уређена употреба оружја према животињама. Чланом 82. предвиђа се да се ватрено оружје према животињама може употребити само уколико од њих прети непосредна опасност од напада на живот или тело лица, или опасност од угрожавања живота и здравља људи. Оружје се може употребити и према болесним или тешко повређеним животињама, и то када ветеринар или власник не дају сагласност.

Компаративни осврт на прописе других земаља, указује на то да сва законодавства, генерално гледано, прописују исте послове у надлежност полицији, слична овлашћења,

средства принуде, као и сличне услове за њихову примену. Свакако треба указати на чињеницу да све државе овом питању прилазе врло обзирно, стављајући на прво место заштиту људског живота, и водећи рачуна о сразмерности у примени средства принуде, посебно у примени ватреног оружја и основних друштвених вредности.

12.ЗАКЉУЧАК

Имајући у виду претходно наведено, немогуће је неприметити да је оружје, као опасна ствар, подвргнуто посебном правном режиму, којим је уређен сам начин, али и услови у вези набављања, држања и ношења оружја, који важе за недржавне субјекте. Исти би требао да доведе до ефикасније контроле наоружања и то свих категорија, како је наложено европским правним стандардима.

Установљавањем посебног правног режима, који важи само за оружје, жели се смањити опасност од истог. И то на тај начин што се поштравају услови за поседовање оружја, али и са строжим санкцијама у вези са злоупоредом оружја. Свакако треба нагласити да за остваривање циља прописа у оквиру овог посебног режима неопходна је и

ефикасност у раду полиције, при чему не треба занемарити ни сарадњу полиције са грађанима.

Основна сврха контроле оружја јесте очување и заштита безбедности грађана, друштва као целине, али и саме државе. С обзиром да је оружје ствар која је погодна за различите малверзације, укључујући и трговину оружјем која нема увек за циљ стицање имовинске користи, него може имати и политичку позадину. Али свакако треба нагласити да се оружје користило, да се користи и да ће се користити како објекат за извршење многих кривичних дела.

У овом мастер раду анализирана је употреба ватреног оружја од стране полиције, као средство принуде. С обзиром да се употребом ватреног оружја, у крајњем случају једно лице лишава живота, оно се може примени само у случају када су исцрпљена не само сва друга правна средства, него и остала средства принуде. Те полиција као део државне управе, најчешће се сусреће са основним правима и слободама човека, у смислу њихове заштите, тако да полицијски службеници често долазе у ситуацију да та права и крше. Зато се и стално поставља питање, како ограничити овлашћења полиције, а да њено деловање и даље остане делотворно. Свакако да је тешко успоставити праву равнотежу између државних функција, обавеза, интереса и овлашћења у овој области и појединих фундаменталних права и слобода човека.

Практично сагледавање законског овлашћења употреба оружја од стране полицијског службеника, употреба оружја као средства принуде најједноставније и најпоузданије је проучавати у смислу/ради заштите живота човека и отклањања опасности кроз институте нужне одбране и крајње нужде. При чему полицијски службеник треба да води рачуна о томе да не прекорачи нужну одбрану. Полази се од предпоставке да су полицијски службеници, као овлашћена лица за употребу ватреног оружја свестрано образовани, стручни и професионални, те да су у стању да законито, стручно и ауторитативно обаве, односно примене сваку оперативну-репресивну меру.

Литература

- Б. Лештанин, Практикум за закон о оружју и муницији с прилозима, Београд 2016.год.
- Д.Стевандић „Безбедносна провера у вези са поднетим захтевом за издавање одобрења за набављање ватреног оружја, Безбедност бр.3/2009.
- Ж.Никач, Д. Лексимовић , Средства принуде – нова законска и подзаконска решења МУП-а Републике Србије, Безбедност, Министарство унутрашњих послова , Београд , 2008 бр. 27/06.
- Закон о полицији „Службени гласник РС“ бр.20/2015, 10/2019 и 20/2020.
- Закон о прекршајима „Службени гласник РС“, бр.65/2013, 13/2016, 98/2016- одлука УС, 91/2019 и 91/2019.

- Закон о испитивању, жигосању и обележавању оружја, направа и муниције „Службени гласник РС“, број 87 /2018.
- Закон о оружју и муницији „Службени гласник РС“ бр.20/2015, 10/2019 и 20/2020).
- Закон о странцима „Службени гласник РС“, број 98/08.
- Закон о кретању и боравку странаца „Службени гласник РС“ , бр.24/2018 и 31/2019.
- Правилник о ближим условима, начину спровођења и програму обуке за руковање ватреним оружјем „Службени гласник РС“, бр. 1 од 6.јануара 1999; 30/2000.
- Правилник о начину вођења евиденција о оружју и муницији које воде надлежни органи „Службени гласник РС“ бр.12/2016.
- Правилник о утврђењу здравствене способности физичких лица за држање и ношење оружја „Службени гласник РС“ бр. 25/2016-37, 79/2016-6.
- Правилник о обрасцима захтева, одобрења, оружаног листа и других исправа и евиденција предвиђених Законом о оружју и муниције „Службени гласник РС“, бр.1/99.
- Правилник о обуци у руковању ватреним оружјем, условима за бављење поправљањем и преправљањем оружја и муниције „Службени гласник РС“ бр 12/2016-23, 8/2016-50.
- Правилника о просторно-техничким условима за безбедно смештање и чување оружја и муниције „Службени гласник РС“ бр.106/2016.
- Протоколарни приручник за чланове страних дипломатско-конзуларних представништва и канцеларија међународних владиних организација, јул 2015.год.Београд; стр. 16.
- Уредба о врстама наоружања и опреме полицијских службеника у МУП-у, „Службени гласник РС“, бр.27/06.
- С. Милојковић, „Безбедносно проверавање лица – традиционални модели и примери добре праксе, НБП – Журнал за криминалистику и право, број 1,2015.
- С. Милетић, С.Југовић, Право унутрашњих послова, Београд 2016.год.

Остала истраживачка грађа

- Богољуб Милосављевић, Људска права и полиција – Стандарди људских права за полицију- Приручник, Београд, 2004.године.
- Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода.
- Зоран Лончар, Управно право: посебни део:право унутрашњих послова, Београд 2005.године.
- Закон о унутрашњим пословима „Службени лист ЦГ“, бр.44/2012, 36/2013, 1/2015, 87/2018.
- Закон и полицијским пословима и овластима НН 76/09, 92/14, 70/19.
- Правилник о о начину поступања полицијских службеника НН 89/2010-2528.
- Закон о полицији „Уредни лист РС, шт.107/2006.
- Међународни пакт о грађанским и политичким правима.
- Правилник о онеспособљавању оружја „Службени гласник РС“ бр.9/2016.
- Правилник о уловима и начину употребе средства принуде „Службени гласник РС“ бр.133/2004.
- С. Милетић, Коментар Закона о полицији, „Службени гласник РС“, Београд, 2009.
- Уредба о врстама наоружања и опреме полицијских службеника министарства унутрашњих послова „Службени гласник РС“, бр. 27/2006.
- Waffengebrauchsgesetz 1969.
- Gesetz über den unmittelbaren Zwang bei Ausübung öffentlicher Gewalt durch Vollzugsbeamte des Bundes 1961.
- Strafgesetzbuch 1998.
- Polislög 1984:387.

САЖЕТАК И КЉУЧНЕ РЕЧИ

У овом мастер раду, под називом „Правна контрола оружја и муниције“ анализирана су законска решења која се односе на контролу оружје и муниције коју врше полицијски службеници, у оквиру своје надлежности. У раду је извршена подела оружја и описана свака врста оружја понаособ. Тумачењем Закона о оружју и муницији („Службени гласник РС“, бр.20/2015, 10/2019 и 20/2020) је основни правни акт у овој области, разматрају се услови неопходни за набављање, држање и ношење оружја и муниције, и то за сваку категорију оружја понаособ, и то како за домаће држављане, тако и за странце. Детаљно је описана процедура коју пролази лице које жели да набави оружје из категорије Б, Ц и Д, као и неопходна документација коју треба приложити. Део рада посвећен је и једној новини који уводи именовани Закон, а то је колекционарска дозвола, као нови документ међу исправама у вези са оружјем и муницијом. У следећем делу рада су таксативно наведени прекршаји,

као противправне радње којима физичка лица крше одредбе Закона о оружју и муницији , такође су наведене и кривичне санкције за кршење одредаба овог Закона , а то су новчана казна и новчана казна или казна затвора. Даље, у раду је разматрано једно од најекстремнијих овлашћења полиције – употреба ватреног оружја, које полицијски службеник има дужност и право да носи. Разматрани су и услови под којим полицијски службеник у статусу овлашћеног службеног лица може употребљавати ватрено оружје, као и у којим случајевима. На крају рада учињен је и кратки осврт на законска решења о употреби ватреног оружја од стране полицијских службеника у изабраним државама Европе и неких држава бивше Југославије. Кроз овај компаративни осврт закључује се да законодавна решења у Републици Србији која су везана за употребу ватреног оружја од стране полиције не одударају нити пак одступају од стандарда и начела поменутих држава у овој области.

Циљ мастер рада јесте да укаже на значај постојања посебног правног режима, којим је оружје, као опасна ствар, подвргнуто, и који истовремено доводи до ефикасније контроле оружја, и то свих категорија, а све у складу са европским правним стандардима . Као и то да је неопходно поставити границу у употреби најекстремнијег средства принуде – употреба ватреног оружја од стране полицијског службеника а све у циљу заштите основних људских вредности - права на живот и здравље.

При истраживању циљева у раду су коришћени одговарајући основни научно-истраживачки методи, и то нормативни и догматски метод, и упоредно-правни метод.

Abstract and key words

"Legal control of weapons and ammunition in the Republic of Serbia"

This master's thesis, titled "Legal control of weapons and ammunition" deals with the analysis of legal solutions related to the control of weapons and ammunition carried out by police officers, within their capacity. The paper lists the division of weapons and describes each type of weapon separately. By interpreting the Law on weapons and ammunition ("Official Gazette of RS", No. 20/2015, 10/2019 and 20/2020), which is the basic legal act in this field of law, the conditions necessary for the acquisition, possession and carrying of weapons and ammunition are considered separately for each category of weapons, both for domestic citizens and foreigners. The procedure which a person is required to follow, as well as the documentation which needs to be presented in order to obtain weapons from categories B, C and D are described in detail. Part of the thesis is devoted to a novelty introduced by said law, and that's the collectors permit which is

a new legal document regarding weapons and ammunition. In the following part of the thesis, punishable offences and other illegal activities with which physical persons violate the Law on weapons and ammunition are listed, as well as criminal sanctions for said violations, including fines and/or imprisonment. The thesis then focuses on the most extreme legal authority of police officers – the use of a firearm, which an officer has a right and a duty to carry. Situations and conditions that need to be met in order for a police officer to use his firearm are also taken into consideration and assessed in detail. In the end a short examination is made of legal regulations for the use of firearms by police officials in selected European countries, including some former Yugoslavian republics. With this comparative examination it is concluded that legal regulations in the Republic of Serbia regarding the use of firearms by police officials don't deviate from principles and standards present in said countries.

The goal of this thesis is to indicate the importance of existence of a specialized legal regime, which regulates the use of firearms, and insures a more efficient control of weapons regardless of category, in accordance with European standards. In addition to said goal, the thesis examines the necessity of establishing certain restrictions regarding the legal authority of police officers to use firearms, so as to protect basic human rights – right to life and health.

During the research of said goals, fundamental scientific methods were used, including the normative and dogmatic method, along with legal comparative methodology.

БИОГРАФИЈА

Александра Георгијев је рођена 12.09.1995.године у Сурдулици. Завршила је Основну школу „Георги Димитров“ у Босилеграду, а потом и Гимназију „Босилеград“ са одличним успехом. Школске 2014/2015. године уписала је основне студије на Правном факултету Универзитета у Нишу, на којем је и дипломирала јуна 2019. године, са просечном оценом 8,90. Исте године уписала је мастер академске студије на истом факултету, на смеру унутрашњих послова. У току основних академских студија, кандидат је 2016. и 2017. године обавила стручну праксу у Основном суду у Сурдулици - Судска јединица Босилеград у трајању од по две радне недеље. Такође за време студија учествовала је и у симулацији суђења пред Међународним судом правде. Јуна 2018. године учествовала је и на семинару који је организовао Правни факултет у Нишу у сарадњи са Параграф Лексом те иста поседује сертификат о потпуној оспособљености за основни ниво коришћења електронске

правне базе Параграф Лекс в17.0. Поред тога, присуствовала је предавањима, трибинама и семинарима, чије су теме биле повезане са актуелним друштвеним питањима из функционисања правног поретка, заштите људских права и основних слобода, борбе против криминала, као и реформе правосуђа.

Кандидат тренутно обавља приправнички стаж за полагање правосудног испита у адвокатској кацеларији у Нишу, од октобра 2019. године. У току школовања стекла је основно снађе енглеског језика течно говори руски и бугарки језик , као и одлично знађе рада на рачунару у више програма /Word , Exel , Power Point, Interten explorer...)